

Таҳлил.
Ўзбекистон минтақаларининг
иқтисодий ривожини 2015 йил
январь-сентябрь ойида
(9-бетда ўқинг).

Банк ва мижоз муносабатларининг
юксак ифодаси.....3

Банк карталаридан фойдаланиш
бўйича чакана тўлов тизими.....4

БАНК АЖБОРОТНОМАСИ

Банк ходимлари, ишбилармонлар ва тадбиркорларнинг ҳафталик газетаси

ISSN 2010-6602

1995 йил январдан бошлаб нашр этилмоқда

№ 50 (1021), 2015 йил 17 декабрь

www.banknews.uz

Меҳнат муҳофазаси ва қонунчилик

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитасида меҳнат ва аҳолини иш билан таъминлашга оид қонунчиликни такомиллаштириш истиқболларига бағишланган давра суҳбати бўлиб ўтди.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитаси раиси ўринбосари М.Хўжаева, Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши раиси ўринбосари Б.Мамадалиев ва бошқалар Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида аҳолини ижтимоий муҳофазалаш, меҳнат шароитларини замонавийлаштириш, бандлигини таъминлашга қаратилаётган доимий эътибор жамият тараққиётини юксалтиришнинг муҳим омили бўлаётганини таъкидлади.

Мамлакатимизда аҳоли бандлигини таъминлаш бўйича ҳар йили махсус дастур ишлаб чиқилиб, ҳаётга татбиқ этилмоқда. Мазкур дастур доирасида жойларда янги объектларни ишга тушириш, ишлаб турган қувватларини модернизация қилиш, саноатда, қурилишда, хизмат кўрсатиш ва сервис соҳаларида кичик бизнесни жадал ривожлантириш, инфратузилма, коммуникация ва уй-жой қурилиши кўламларини кенгайтириш, меҳнатнинг касаначилик шакллари имкониятларини ишга солиш ҳисобига охириги беш йилда 5 млн.га яқин янги иш ўрни яратилгани аҳолини иш билан таъминлаш ва турмуш фаровонлигини оширишга хизмат қилаётир.

Меҳнат муҳофазасини таъминлаш ҳам доимий эътиборда. Бу борада Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси томонидан изчил иш-

лар йўлга қўйилган. Мазкур ташкилот тизимида «ишонч телефони» хизмати ташкил этилгани меҳнаткашларнинг қонуний манфаатларини таъминлаш, меҳнат қонунчилиги бузилишининг олдини олишда ўз самараларини бераётир.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси томонидан иш ўринларини ташкил этиш ва аҳоли бандлигини таъминлаш дастури доирасида жойларда амалга оширилаётган назорат-таҳлил ишлари бу борадаги қонунчилик ижросини такомиллаштиришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

— Меҳнат қонунчилиги ва меҳнат муҳофазаси жамият тараққиётини таъминловчи муҳим йўналишдир, — деди **Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитаси аъзоси Мухаррам Дадахўжаева**. — Бугунги кунга келиб ишлаб чиқариш соҳаларида рўй бераётган ўзгаришлар, меҳнат бозоридаги янгиланишлар соҳанинг ҳуқуқий асосларини янада такомиллаштиришни тақозо этаётир. Шундан келиб чиқиб, меҳнат қонунчилиги ва меҳнат муҳофазаси соҳаларига оид ҳуқуқий ҳужжатларга ўзгариш ва қўшимчалар киритиш юзасидан иш олиб борилаётир.

Тадбирда аҳолини иш билан таъминлашнинг ҳуқуқий асослари, меҳнат муҳофазаси ва касаба уюшмаларига оид қонун ҳужжатларини такомиллаштириш билан боғлиқ истиқболдаги вазифалар муҳокама қилинди.

Ў.А.

Ташаббускор, ишбилармон аёлларга эҳтиром

Аёлларга иззат-иқром кўрсатиш, уларни ардоқлаш, оғирини енгил қилиш минг йиллик қадриятларимиздан бири саналади. Зеро, оиладаги тотувлик, жамиятимизда осойишталик ва барқарорликни сақлашда аёл зотининг алоҳида ўрни бор.

Жорий йилнинг 15 декабрь куни пойтахтимиздаги Ўзбек Миллий академик драма театрида ташкил этилган тадбир сўнгги йилларда юртимиз ижтимоий-иқтисодий ҳаётининг барча жабҳаларида етакчи кучга айланган тадбиркор аёлларимиз фаолиятини эътироф этиш ва рағбатлантиришга бағишланди. Унда республика миқёсида уч йилдан буён ўтказилиб келинаётган «Тадбиркор аёлнинг энг яхши лойиҳаси» танловининг жорий йилги босқичи ғолиблари тақдирланди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Хотин-қизлар қўмитаси раиси Э.Баситханова, Марказий банк Тижорат банкларининг инвестиция портфелини мониторинг қилиш департаменти директори А.Қосимов, Ўзбекистон

Саздо-саноат палатаси раиси А.Шайхов ҳамда «Тадбиркор аёл» Ўзбекистон ишбилармон аёллар уюшмаси раиси Г.Маҳмудовалар сўзга чиқиб, мамлакатимизда Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида хотин-қизларнинг барча йўналишларидаги иқтидори ва манфаатларини қўллаб-қувватлаш, ҳуқуқларини таъминлаш бо-

расида кенг қўламли иш-хотлар олиб борилаётганини, хусусан, аёлларда тадбиркорлик билан боғлиқ кўникмаларнинг ошиши ва уларнинг бизнесдаги лойиҳаларини молиялаштириш ҳажмининг ортиши натижасида тадбиркор аёллар сафи кенгайганини мамнуният билан таъкидладилар.

(Давоми 4-бетда).

Кичик бизнесга яқин кўмакдош

Мамлакатимиз иқтисодиётида эришилаётган ютуқларда молия муассасаларининг салмоқли ҳиссаси бор. «Moody's» халқаро рейтинг агентлиги жорий йилда ҳам Ўзбекистон банк тизими ривожланишини «Барқарор» даражада баҳолагани бунинг яққол далилидир.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик иқтисодиётимизнинг таянчи. Зеро, бугун истеъмол бозорида эҳтиёж юқори бўлган маҳсулотларнинг асосий қисми хусусий секторда ишлаб чиқарилаётир. Соҳа истиқболини сармояларсиз тасаввур этиш қийин. Юртимиздаги молия муассасалари бу борада ишбилармонларнинг ишончли ҳамкори ва яқин кўмакчисига айланмоқда.

«Ипотека-банк»да ҳам кўрсатилаётган замонавий хизматлар сони ортмоқда. Рақобатбардош, импорт ўрнини босувчи ҳамда экс-

портбоп маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш, янги иш ўринлари яратиш, аҳоли турмуш даражасини янада юксалтиришга қаратилган чора-тадбирлар маҳаллий ишбилармонлар ва хорижий ҳамкорлар эътиборини тортмоқда.

Банк матбуот хизматидан маълум қилишларича, жорий йилнинг ўтган даврида банк капитали 342 млрд. сўмдан, иқтисодиётнинг турли соҳаларига йўналтирилган кредит қўйилмалари 3 трлн. сўмдан ошди.

(Давоми 7-бетда).

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАЛАРНИНГ СЎМГА НИСБАТАН КУРСИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2015 йил 15 декабрдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона ва бошқа мажбурий тўловлар учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан куйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	1998,86	1 Канада доллари	2024,36	1 Норвегия кронаси	319,49	1 евро	3049,63
1 Англия фунт стерлинги	4221,78	1 Хитой юани	430,44	1 Польша злотийси	698,19	10 Жанубий Корея вон	23,47
1 Дания кронаси	408,33	1 Кувайт динори	9172,06	1 Сингапур доллари	1969,85	10 Япония иенаси	229,57
1 БАА дирҳами	756,91	1 Россия рубли	40,19	1 СДР	3869,80	*) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ўшбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.	
1 АҚШ доллари	2780,05	1 Украина гривнаси	116,51	1 Туркия лираси	937,91		
1 Миср фунти	355,05	100 Ливан фунти	184,64	1 Швеция кронаси	326,20		
1 Исландия кронаси	21,55	1 Малайзия ринггити	644,13	1 Швейцария франки	2820,95		

Айрим хорижий валюталарнинг 01.12.2015 йил ҳолатига солиштирма кўрсаткичи: 1 USD ▲ 2780,05 – (2750,43) | 1 EUR ▲ 3049,63 – (2927,88) | 1 GBP ▲ 4221,78 – (4133,62) | 10 JPY ▲ 229,57 – (224,14)

ISLOHOTLAR SAMARASI

Ёш тадбиркорлар анжумани

Пойтахтимизда «Ўзбекистонда ёшлар тадбиркорлиги: ҳолати ва истиқболлари» ёш тадбиркорлар бизнес-форумининг мамлакат босқичи ўтказилмоқда.

«Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати томонидан қатор вазирлик, идоралар ва тижорат банклари ҳамкорлигида ўтказилаётган кўплаб лойиҳалар мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишида ёшларнинг фаол иштирокини, уларнинг бандлигини таъминлашда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг 2014 йил 6 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарори бу борадаги эзгу саъй-ҳаракатларни янги босқичга кўтарди. Қарорга мувофиқ, касб-хунар коллежлари битирувчиларини кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликка кенг жалб этишга хизмат қилувчи ўнлаб лойиҳалар ҳаётга татбиқ қилинмоқда.

«Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ва Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси ҳамкорлигида ташкил этилган «Ўзбекистонда ёшлар тадбиркорлиги: ҳолати ва истиқболлари» ёш тадбиркорлар бизнес-форуми ана шундай лойиҳалардан биридир.

Форумнинг очилишида «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати марказий кенгаши раиси ўринбосари Д.Кулматов, Ўзбекистон савдо-саноат палатаси раисининг ўринбосари вазифасини бажарувчи А.Икромов ва бошқалар Президентимиз Ислоҳ Каримов раҳнамолигида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, жумладан, ёшларда бизнесга оид кўникмаларни шакллантириш, уларни тадбиркорлик фаолиятига кенг жалб этишга катта эътибор берилаётганини таъкидлади.

Эришилган ютуқлар кўламини ошириш, уларни изчил давом эттириш, бугунги ўсиб келаётган ёшлар талабини тўла қондириш, улар учун янада қулай ишбилармонлик муҳитини яратиш мақсадида мазкур соҳада фаолият юритаётган давлат ва нодавлат ташкилотлар ҳамкорлигини янада кучайтириш зарурлиги тақозо этилмоқда. Мамлакатимизда

ёшлар тадбиркорлигини ривожлантиришнинг бугунги ҳолатини таҳлил қилиш ва истиқболларини белгилаб олишга йўналтирилган «Ўзбекистонда ёшлар тадбиркорлиги: ҳолати ва истиқболлари» ёш тадбиркорлар бизнес-форуми ўтказилмоқда.

– Ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий, ахборот ва ҳамкорлик характерида эга бўлган ушбу лойиҳада 18 ёшдан 35 ёшгача бўлган ўз бизнесига эга йигит-қизлар иштирок этмоқда, – дейди «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати марказий кенгаши тадбиркорлик лойиҳалари координатори Бахтиёр Мирзатов. – Форумнинг ҳудудий босқичларида бир ярим мингдан зиёд йигит-қиз ўз таклифлари билан қатнашган бўлса, мамлакат босқичида ҳар бир ҳудуддан олти ёш тадбиркор, бир ҳудудий консультатив маркази координатори, Савдо-саноат палатаси ҳудудий бошқармаси масъул ходими иштирок этаётир.

Форум иши олти шўбага бўлинган ҳолда олиб борилмоқда. Вазирлик ва идоралар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш, назорат қилувчи органлар вакиллари, депутатлар, мутахассислар жалб қилинган шўбаларда ёшларга тадбиркорлик фаолиятининг ташкилий-ҳуқуқий асослари, бу борада яратилган имконият ва имтиёзлар юзасидан тушунтиришлар берилмоқда. Хусусан, тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш, бизнес-режа тузиш, инновацион гоёлар ва технологиялар асосида экспорт-импорт операцияларини ривожлантириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари томонидан тўланадиган солиқлар ва уларга белгиланган имтиёзлар, кредит турлари, гаров таъминоти, гаров ҳужжатларини расмийлаштириш тартиби юзасидан тегишли тавсиялар берилмоқда.

Андижонлик ёш тадбиркор Ислоҳ Собиров 2013 йилда

«Менинг бизнес-гоям» кўриктанлови голиби бўлган. Тижорат банкidan олган 15 млн. сўмлик имтиёзли кредит ҳисобига пойабзал ишлаб чиқариш корхонасини ташкил этган.

– Президентимиз раҳнамолигида бозорларимизни экспорт ўрнини босувчи маҳсулотлар билан тўлдириш, замонавий техника, технологияларни жалб этиш, ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатиш соҳаларини янада ривожлантиришга катта эътибор қаратилмоқда, – дейди И.Собиров. – Бу йўлда ёш ишбилармонлар учун барча шароит яратилаётгани бизни беҳад қувонтиради. Ушбу форумга қатор таклифлар тайёрлаб келганман.

Тадбир доирасида ёшлар учун соҳа мутахассислари иштирокида учрашувлар, маҳорат дарслари, бизнес-саёҳатлар ва давра суҳбатлари ўтказилади. «Ватаним тараққиётига менинг ҳиссам!» шиори остида ёш тадбиркорлар томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар, кўрсатилаётган хизматлар ва инновацион лойиҳалар кўргазмаси ташкил этилади.

Энг намунали бошланғич ташкилотлар аниқланди

Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси томонидан «Энг намунали бошланғич ташкилот» республика танлови голибларини тақдирлашга бағишланган тадбир ўтказилди.

Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши раиси Т.Норбоева ва бошқалар Президентимиз Ислоҳ Каримов раҳнамолигида фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялаш, аҳоли, айниқса, ёшларнинг бандлигини таъминлаш масалаларига устувор аҳамият қаратилаётганини таъкидлади.

Ҳар икки йилда бир маротаба ўтказиб келинаётган «Энг намунали бошланғич ташкилот» республика танловидан кўзланган мақсад бошланғич ташкилотлар етакчилари масъулиятини янада ошириш, уларнинг замон билан ҳамнафас фаолият кўрсатишига эришиш, энг намунали бошланғич ташкилотларни рағбатлантиришдан иборатдир.

Танловнинг қуйи босқичларида 19,5 мингдан ортиқ бошланғич касаба уюшма ташкилоти қатнашди. Улар орасидан саралаб

олинган 24 бошланғич касаба уюшма ташкилоти якуний босқичда иштирок этди.

Мазкур кўрик-танловда иштирок этган бошланғич ташкилотлар фаолияти кўрик-танловни ташкил этиш ва ўтказиш бўйича республика комиссияси томонидан чуқур таҳлил этилди. Меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ва меҳнат соҳасидаги ҳуқуқлари ҳимояси, меҳнат муҳофазаси, маданий-маърифий, спорт-соғломлаштириш, ташкилий масалалар, тарғибот-ташвиқот соҳаларида амалга оширилаётган ишлар ўрганилди.

Бошланғич ташкилотларнинг меҳнат жамоаларининг ижтимоий масалаларини ҳал этишда эришган аниқ натижалари, ходимлар учун яратилган меҳнат шароитлари, янги иш ўринларини ташкил этишдаги иштироки, жамоа шартномасини тузиш қоидаларига

риоя этилганлиги ва унинг мазмуни қонун ҳужжатларига мослиги, амалдаги ижроси каби масалалар танлов иштирокчилари фаолиятини баҳолашнинг асосий мезони бўлди. Тармоқлар хусусиятлари инобатга олинган ҳолда саноат ва ишлаб чиқариш ҳамда ижтимоий соҳа йўналишларида голиблар аниқланди.

– Ўз фаолиятимизга доир истиқболдаги вазифаларни белгилаб олишда, ходимларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтиришда мазкур танловнинг аҳамияти катта бўлмоқда, – дейди «Ўзбекэнерго» акциядорлик жамияти марказий аппарати бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти раиси Нилуфар Ботирова. – Айни пайтда долзарб масалаларга тез, тўғри ечим топа билишга оид ўзаро фикр алмашиш имконини беради.

Танлов якуни бўйича «Асака» акциядорлик-тижорат банки Асака филиали бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти, «Ўзбекэнерго» акциядорлик жамияти марказий аппарати бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти, Андижон давлат тиббиёт институти клиникаси бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти, «Самарқанд халқаро аэропорти» давлат унитар корхонаси бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти ўз йўналишлари бўйича биринчи ўринга лойиқ топилди.

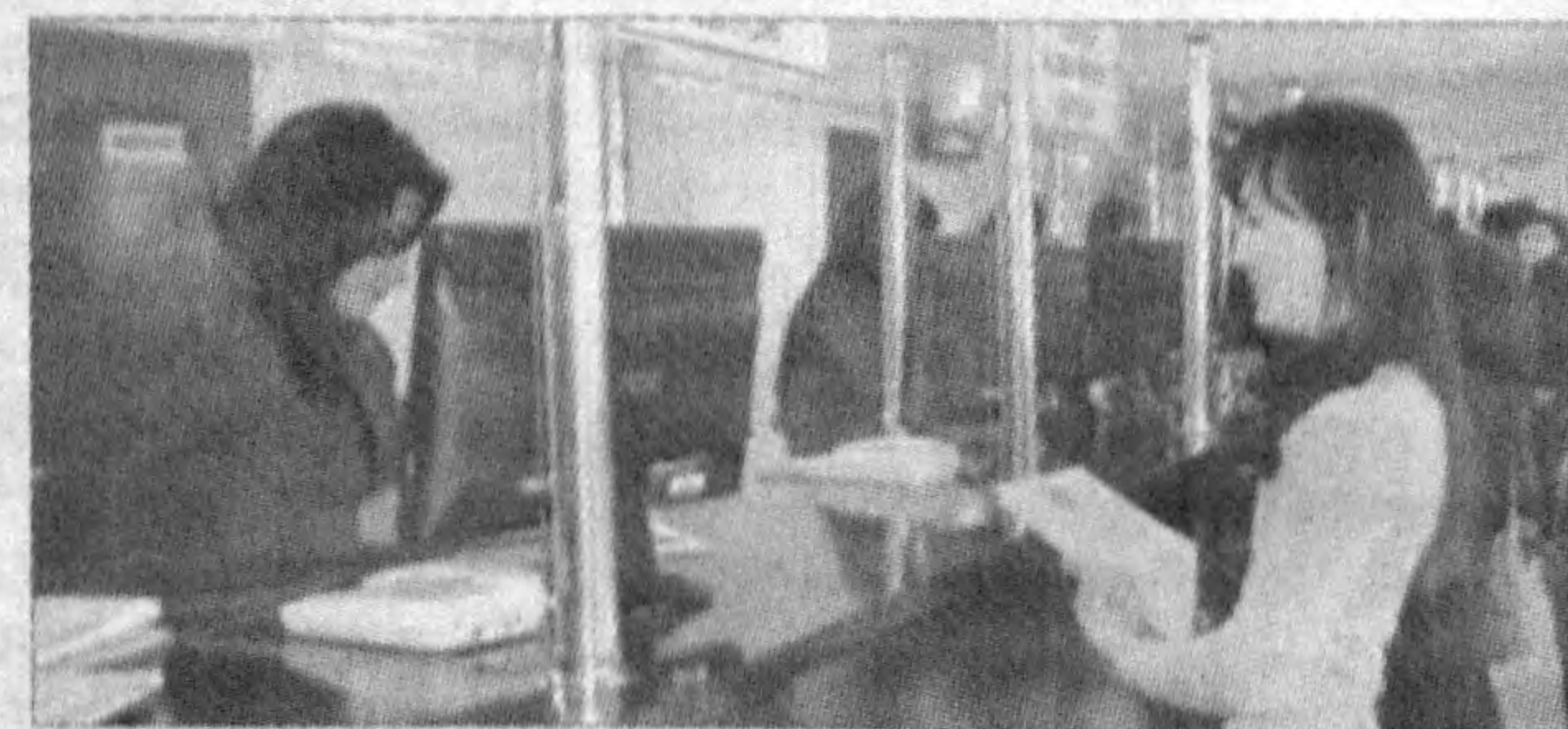
Танловнинг голиб ва совриндорларига диплом ва эсдалик совғалари топширилди.

«Ягона дарча» — ХИЗМАТИ АНЧА

Андижон вилояти Адлия бошқармаси ташаббуси билан «Ягона дарча» тамойили асосида тадбиркорлик субъектларига давлат хизматларини кўрсатиш тартибини янада такомиллаштириш чора-тадбирларига бағишланган семинар бўлиб ўтди.

Унда мамлакатимизда олиб борилаётган иқтисодий ва ҳуқуқий ислохотлар натижасида тадбиркорлик субъектлари учун қулай шарт-шароит ва кенг имкониятлар яратиб берилаётганлиги, давлатимиз томонидан тадбиркорларга бир қанча имтиёзлар яратилиши, уларни давлат рўйхатидан ўтказиш тизими соддалаштирилиб, ортиқча оворагарчиликларга барҳам берилганлиги таъкидланди.

Семинарда малакали мутахассислар иштирокида ташкил этилган ишчи гуруҳ томонидан Тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекциялари ходимлари билан суҳбат ўтказилди.

Тадбирда маълум қилинишича, 2016 йилнинг 1 январидан тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланиш истагида бўлган фуқароларнинг яшаш жойидаги «Ягона дарча» марказларига электрон мурожаатлари ҳам қаноатлантирилади. Бу орқали улар тадбиркорлик субъекти сифатида давлат рўйхатидан ўтишлари, тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш мақсадида муҳандислик уланиш, турар жойларни нотурар жой тоифасига ўтказиш, объектларни қуриш ва реконструкция қилиш билан боғлиқ жараёнларни марказнинг ўзида амалга оширишлари мумкин бўлади.

BANK VA MIJOZ

Мижозлар банк хизматларидан мамнун

Жорий йилнинг тўққиз ойи давомида мамлакатимиз ялпи ички маҳсулотига хизматлар улуши 50,6 фоизга тенг бўлди. Унда молиявий хизматларнинг ўсиш суръати бошқа соҳаларга нисбатан анчайин юқори (128,5 фоиз) бўлгани аҳамиятга моликдир.

Таъкидлаш жоиз, бундай хизматлар таркибида тижорат банкларининг кредит фаолияти алоҳида ўрин тутати. Хусусан, ҳисобот даврида юртимиз банклари иқтисодиёт реал сектори ҳамда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликка ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1,3 бараварга зиёд кредит маблағлари ажратди. Жумладан, «Ўзсаноат-қурилишбанк» акциядорлик-тижорат банки ҳам.

К.Шарипов,
«Orzu-obod-zamin» (Тошкент вилояти) фермер хўжалиги раҳбари:

– Бугун юртимизда тадбиркорлик йўналишида фаолият юритиш учун ишчанлик шижоати бўлса бас. Бошқа амалий ва молиявий масалалар бўйича давлат ва жамоат ташкилотлари яқин кўмакчи, ҳамкорга айланган. Ўзимиздан қиёс. Кўп йиллардан буён «Ўзсаноатқурилишбанк» АТБнинг Бекобод филиали мижози сифатида катта муваффақиятларга эришиб келмоқдамиз. Ҳукуматимиз томонидан фермер хўжаликларини кўп тармоқли субъект сифатида шакллантириш ишлари бошлангач, биз ҳам интенсив боғ яратиш мақсадида банкимизга бизнес-режа билан мурожаат қилдик. Муассаса Халқаро тараққиёт уюшмаси кредит линияси маблағлари ҳисобидан 5 йил муддатга 499 980,64 АҚШ доллари миқдорида кредит ажратди. Ушбу маблағ ҳисобига зарур технологик ускуна ва кўчатлар сотиб олиб, қисқа муддатда 18,5 гектар ер майдонида ана шундай боғ ташкил этдик.

А.Салоҳитдинов,
«Yasham – Erkarlan» Ўзбекистон – Туркия қўшма корхонаси (Самарқанд вилояти) раҳбари:

– Гилам ишлаб чиқаришга ихтисослашган корхонамиз йирик лойиҳаларни амалга оширишда банкнинг молиявий кўмагига таянмоқда. Ўтган йили «Ўзсаноатқурилишбанк» АТБнинг Самарқанд минтақавий филиали билан ҳамкорликда умумий қиймати 2,0 млн. еврога тенг бўлган 2 та лойиҳани амалга оширдик. Бунда банк томонидан жалб қилинган маблағларга Бельгия ва Германия давлатларидан зарур гилам тўқиш ускунаси ва жиҳозларини келтириб ўрнатдик. Натижада корхонамизнинг технологик имкониятлари янада яхшиланди, ишчиларимиз сони 30 нафарга ортди, шунингдек, ишлаб чиқариш ҳам сифат, ҳам дизайн, ҳам кўламдорлик жиҳатидан юксалди. Шу йилнинг ўзига 11 млрд. сўмлик гилам маҳсулотлари ишлаб чиқариб, унинг 800 минг АҚШ доллари тенг қисмини хориж бозорига экспорт қилдик. Сўзим сўнггида мамлакатимизда кулай бизнес муҳитини яратиш, хусусий мулк аҳамиятини тубдан ошириш борасидаги ислохотлар биз, ишбилармонларни юқори марралар сари етаклаётганини мамнуният билан таъкидлайман.

М.Халилов,
«Kargana eko plast» (Навоий вилояти) МЧЖ раҳбари:

– Бугун вилоятимизда кенг кўламли бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Бу, ўз навбатида, маҳаллий бозорда сифатли ва арзон қурилиш материалларига бўлган талабни оширмоқда. Шунини инобатга олиб, қолаверса, юртимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари учун яратилаётган шарт-шароитлардан самарали фойдаланиш мақсадида жорий йилда корхонамиз фаолиятини бирмунча кенгайтдик. Бунинг учун «Ўзсаноатқурилишбанк» АТБнинг Навоий минтақавий филиали томонидан 185,3 млн. сўмлик имтиёзли кредит маблағи жалб қилинди.

Кредит ҳисобига хориждан замонавий технологиялар олиб келдик. Корхонамизнинг хомашё базасини мустаҳкамлаб, ишчи кучини янада кўпайтирдик.

Янги технологиялар ўз номи билан янги-да. Бугун ишлаб чиқараётган алюмин профиллар ва ПВХ маҳсулотларимиз сифати илгариларига нисбатан анчайин юқори. Бу маҳаллий бозорда корхонамиз маҳсулотларининг рақобатбардошлигини оширишга хизмат қилмоқда.

Наргиз АХМЕДОВА тайёрлади.

Янги корхона иш бошлади

Жиззах шахрининг Қалия маҳалласида йилига 2,5 млн. жуфт пайпоқ ишлаб чиқариш қувватига эга фабрика иш бошлади.

Янги корхона «Жиззах гранд текстиль» масъулияти чекланган жамияти томонидан 1 млн. 268 минг доллар миқдоридаги маблағ эвазига барпо этилди.

– Президентимиз раҳнамолигида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг

ҳар томонлама қўллаб-қувватланаётганидан фойдаланиб, ушбу лойиҳани амалга оширдик, – дейди **корхона раҳбари Бекзод Бобожонов**. – «Асака» банкнинг Жиззах филиалидан олинган 868 минг доллар кредит маблағи бу

борада кўл келди. Хориждан келтирилган замонавий пайпоқ тўқиш ускуналари ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш ва маҳсулот сифатини янада яхшилаш имконини беради.

Корхона иш бошлаши билан 60 янги иш ўрни яратилиб, унинг асосий қисмини касб-хунар коллежларини битирган ёшлар банд этди. Келгусида ишлаб чиқариш кўламини кенгайтириш ҳисобидан иш ўринлари сонини янада ошириш режалаштирилган.

Ушбу корхона вилоятда кейинги йилларда ишга туширилган пайпоқ фабрикасининг учинчисидир. Вилоятда 2015 йилда умумий қиймати 515 млрд. сўмлик 444 лойиҳа амалга оширилди. Уларнинг 107 таси енгил саноат корхоналари барпо этиш, ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва модернизация қилиш йўналишидаги лойиҳалардир.

Худудлар ободлиги — юрт фаровонлиги

Фарғона вилоятида саноатни ривожлантириш, айниқса, қишлоқ жойларда сифатли, рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқариш ва замонавий хизмат турларини кўпайтириш юзасидан кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Вилоятни 2015 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастури асосида жорий йилнинг биринчи ярмида 2 мингта яқин лойиҳа амалга оширилиб, 10 мингдан ортиқ янги иш ўрни яратилди.

Мазкур дастур самарасида Ёзёвон туманида ҳам катта ўзгаришлар кузатилмоқда, аҳоли фаровонлиги ошиб, қишлоқ ва маҳаллалар тобора обод бўлаётир. Бир пайтлар фақат аграр соҳа билан чекланган туманда

бугунги кунда саноат, хизмат кўрсатиш ва сервис, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик жадал ривожланмоқда. Жорий йилнинг ўтган даврида биргина саноат йўналишида 13 истиқболли лойиҳа амалга оширилиб, 1 млрд. 326 млн. сўм маблағ сарфланди. Энг муҳими, касб-хунар коллежларини битирган кўплаб ёшлар бандлиги таъминланди.

Мамлакатимизда тадбиркорларга берилаётган имтиёз ва преференциялар туман аҳлини ҳам янги лойиҳалар сари ундамоқда. Айни пайтда бу ерда мингдан ортиқ кичик бизнес субъекти фаолият кўрсатмоқда. Соҳага қаратилаётган алоҳида эътибор туфайли жорий йилнинг ўтган даврида 110 тадбиркорлик субъекти ташкил этилди.

Қишлоқларда фаолият кўрсатаётган корхоналар томонидан амалга оширилаётган истиқболли лойиҳалар рақобатбардош маҳсулотлар турини кўпайтириш ҳамда аҳоли фаровонлигини оширишда муҳим аҳамият касб этаётир. «Алгоритм» хусусий корхонаси ана шулардан бири. Бу ерда тайёрланаётган кишки кийим-кечаклар хорижникидан асло қолишмайди. Бу маҳсулотларни кўлигул Ёзёвонлик чевар қизлар тикмоқда.

– Корхонамиз 1998 йилда атиги 2 иш-

чи билан фаолият бошлаган, – дейди **«Алгоритм» хусусий корхонаси раҳбари Шоҳсанам Мамадалиева**. – Бугун тикувчиларнинг сони 50 дан ошди. Президентимизнинг тадбиркорларга кўрсатаётган

ғамхўрлиги ишимиз ривожда муҳим омил бўлмоқда. Айниқса, солиқ соҳасидаги турли имтиёзлар, банк кредитлари корхона фаолиятини янада кенгайтириш имконини бераётир. Ниятимиз, келажакда ишлаб чиқаришни кенгайтириш ҳисобидан яна 200 иш ўрни яратиш.

Бундай саъй-ҳаракатлар қишлоқ ва маҳаллаларнинг янада чирой очишига хизмат қилмоқда. Масалан, яқинда туман марказидаги «Деҳқон бозори» бутунлай қайта таъмирланиб, фойдаланишга топширилди. Шунингдек, ўнта мактабнинг замонавий спорт зали, Ёзёвон транспорт касб-хунар коллежининг янги устaxonа биноси қуриб берилди.

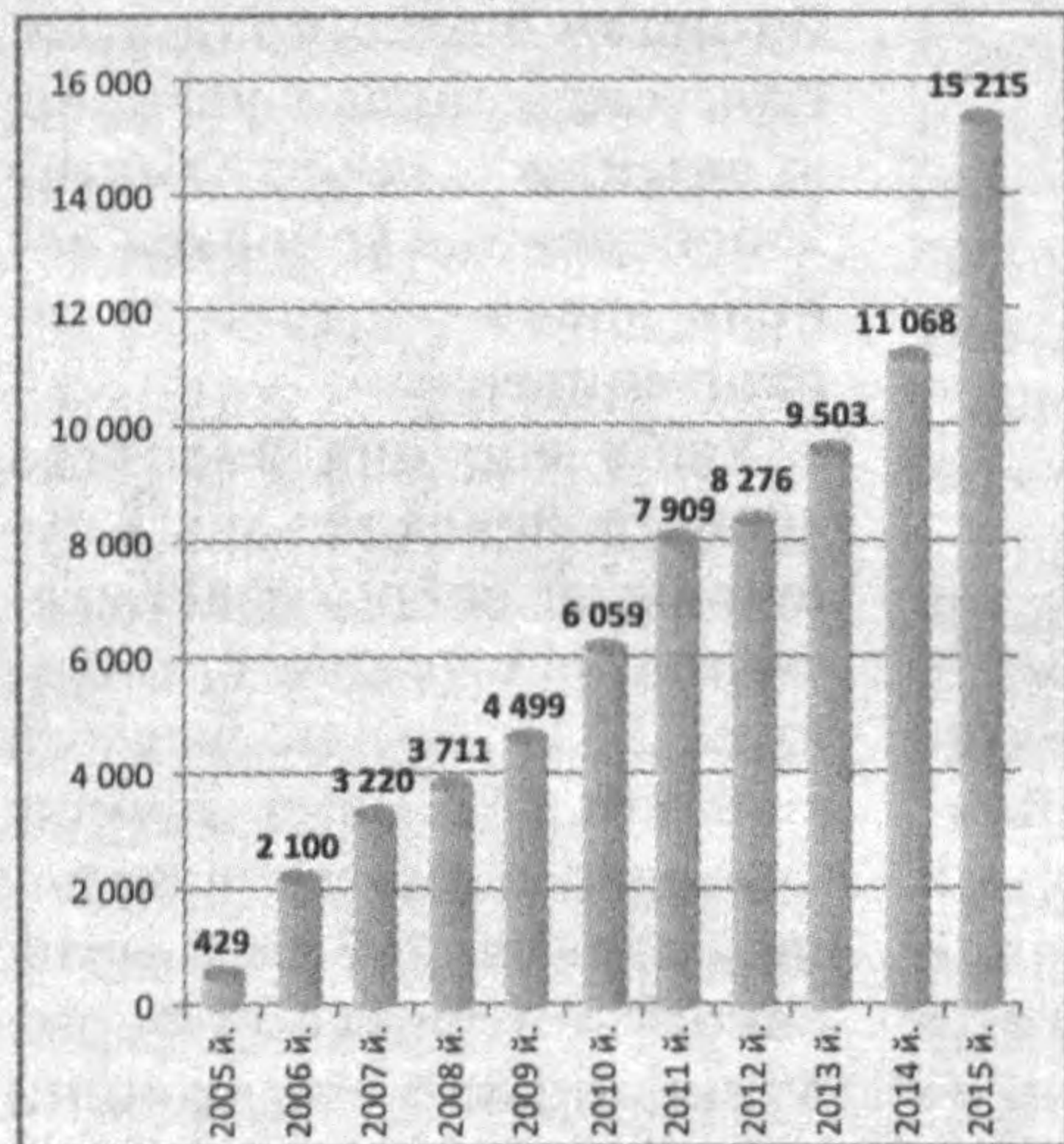
ЎЗА материаллари асосида.

BANK TIZIMI

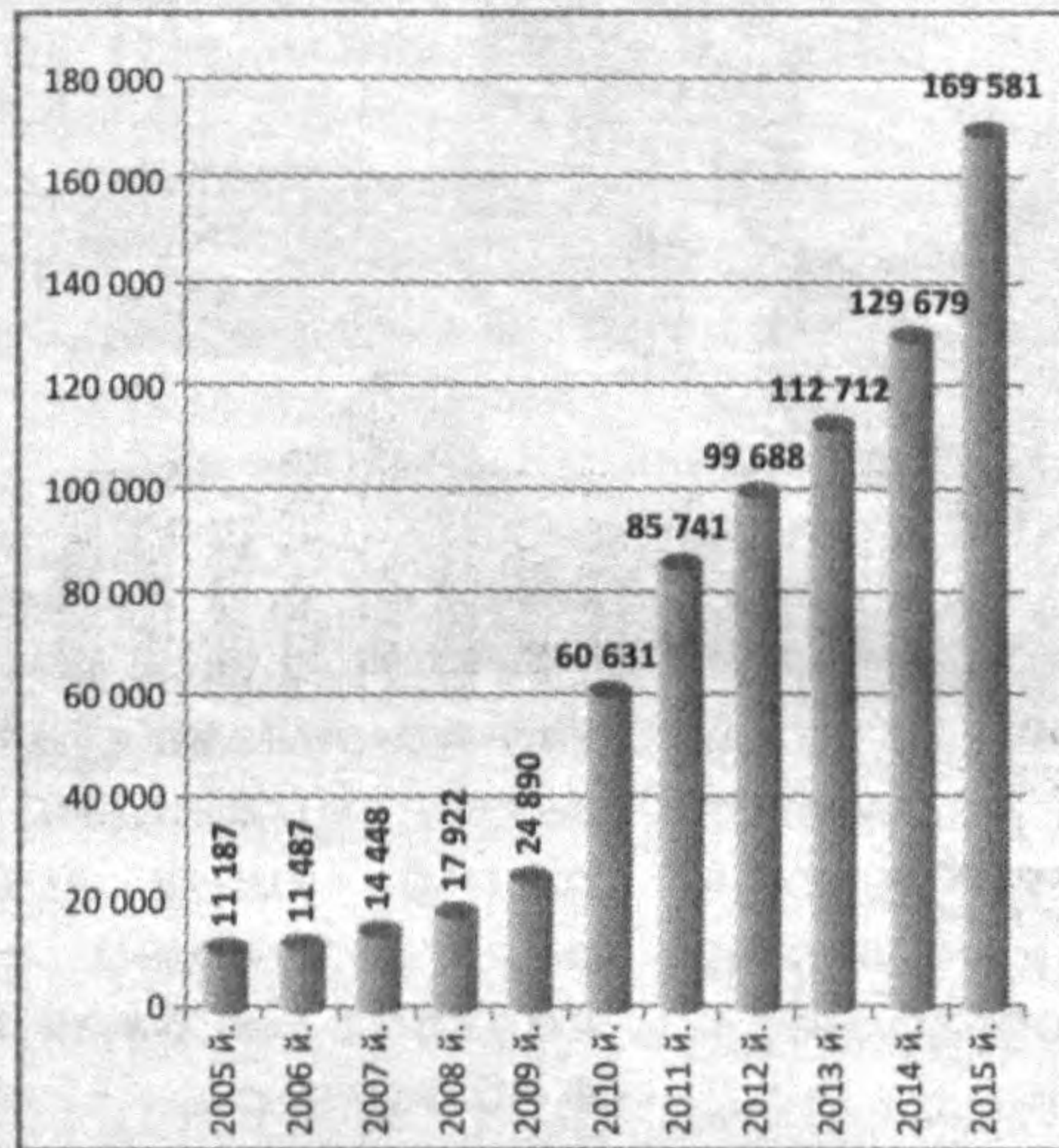
Банк карталаридан фойдаланиш бўйича чакана тўлов тизими

Ўзбекистонда ҳозирда пластик карталар асосида нақд пулсиз ҳисоб-китоб қилиш тизими жуда кенг тарқалган. Жойларда пластик карталар эгаларига кечаю кундуз хизмат кўрсатишга имкон берувчи ахборот-маълумот терминаллари тармоғи ишлаб турибди, терминаллар, банкоматлар ва инфокиоскларни таъмирлаш бўйича сервис хизматлари ташкил этилган.

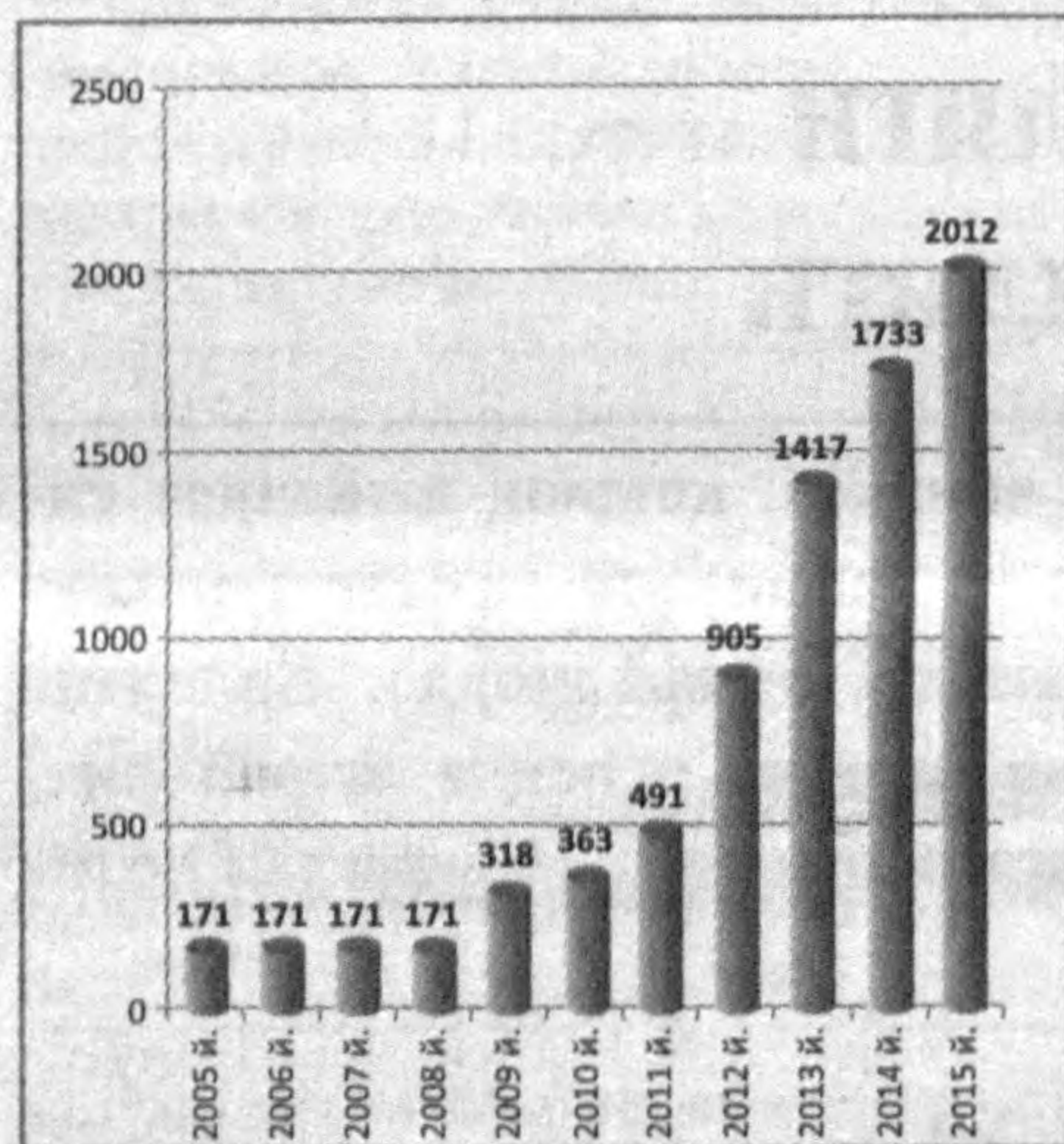
Муомалага чиқарилган банк пластик карталари сони, 1 октябрь ҳолатига

Ўрнатилган ҳисоб-китоб терминаллари сони, 1 октябрь ҳолатига

Ўрнатилган банкомат ва инфокиосклари сони, 1 октябрь ҳолатига

2015 йил 1 октябрь ҳолатига муомалага чиқарилган банк пластик карталари, терминаллар, банкомат ва инфокиосклари тўғрисида маълумот

Худудлар	Муомалага чиқарилган пластик карталари сони	Шундан			Ўрнатилган терминаллар сони	Банкомат ва инфокиосклари сони
		Жисмоний шахсларнинг пластик карталари	Юридик шахсларнинг корпоратив карталари	Якка тартибдаги тадбиркорларнинг корпоратив карталари		
Қорақалпоғистон Рес.	876 564	871 918	2 435	2 211	9 761	52
Андижон вил.	1 043 843	1 038 915	2 264	2 664	11 448	116
Бухоро вил.	956 108	950 336	2 729	3 043	11 251	93
Жиззах вил.	473 133	470 495	1 398	1 240	6 663	39
Қашқадарё вил.	1 342 849	1 337 937	2 341	2 571	12 359	66
Навоий вил.	651 540	646 042	1 569	3 929	8 537	92
Наманган вил.	1 004 259	1 001 501	1 614	1 144	9 399	120
Самарқанд вил.	1 300 880	1 296 633	2 000	2 247	13 978	125
Сурхондарё вил.	892 978	888 480	1 658	2 840	9 473	97
Сирдарё вил.	383 330	381 783	861	686	4 948	32
Тошкент вил.	927 468	919 909	3 520	4 039	14 744	80
Фарғона вил.	1 466 308	1 461 701	2 580	2 027	15 288	181
Хоразм вил.	624 891	621 498	1 961	1 432	7 799	70
Тошкент ш.	3 271 038	3 238 865	24 641	7 532	33 933	849
ЖАМИ	15 215 189	15 126 013	51 571	37 605	169 581	2 012

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки (www.cbu.uz) материаллари асосида тайёрланди.

Ташаббускор, ишбилармон аёлларга эҳтиром

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Ҳозирда юртимизнинг энг чекка ва олис ҳудудларида ҳам тадбиркор аёлларни молиявий қўллаб-қувватлаш орқали оила-

лар фаровонлигини юксалтиришга эътибор кучаймоқда. Биргина жорий йилнинг 11 ойи давомида аёллар тадбиркорлиги учун 1,2 трлн. сўмдан зиёд кредит маблағлари ажратилди. Хотин-қизлар қўмитаси ва тижорат банклари сайёҳаракатлари натижасида касб-хунар коллежлари битирувчи қизларининг 87,3 фоизи мана шу соҳада иш билан бандлиги таъминланди.

Бу йил танловнинг қуйи босқичларида 1,5 мингдан ортиқ тадбиркор аёллар ўз лойиҳалари билан иштирок этди. Мазкур тадбирда танловнинг Қорақалпоғистон Республикаси ва барча вилоятлар босқичида ғолиб бўлган 42 нафар хотин-қиз «Ишлаб чиқариш со-

ҳасидаги энг яхши лойиҳа», «Сервис соҳасидаги энг яхши лойиҳа», «Қишлоқ жойларга мўлжалланган энг яхши лойиҳа» йўналишлари бўйича рағбатлантирилди.

Жумладан, биринчи ва иккинчи ўрин соҳиблари бўлган 14 нафар ғолибга тижорат банкларининг жами 4 млрд. 123 млн. сўмлик имтиёзли кредит олиш ҳуқуқини берувчи сертификатлари топширилди. Тадбирда таъкидланганидек, ушбу ғолиб тадбиркорларнинг бизнес лойиҳалари 2016 йил давомида тўлиқ ва сифатли амалга оширилиши мутасаддилар томонидан доимий равишда мониторинг қилиб борилади.

Шаҳноза НУРИДДИНОВА, «Амиржон нур» хусусий корхонаси раҳбари, «Микрокредитбанк» АТБнинг Самарқанд минтақавий филиали мижози (1-ўрин соҳибаси):

– Хотин-қизлар манфатини ҳимоя қилиш масалалари ҳукуматимиз томонидан олиб борилаётган барча ислохотларда ўз аксини топган. Жумладан, тадбиркорлик ва ушбу соҳанинг барча йўналишларида аёллар учун берилаётган имкониятларнинг чегараси йўқ. Каттами, кичикми бизнес билан шуғулланаётган хо-

тин-қизларнинг обрўйи эса жамиятда тобора юксалмоқда. Тадбиркорлик бўйича бундан 10 йил аввал жуда катта ҳадик билан иш бошлагандим. Соҳанинг олтин тамойилларига таяниб, қийинчиликларни енгиб ўтишга астойдил интилдим. Шукрлар бўлсинки, бугун нон ва нон маҳсулотларимиз нафақат вилоятимиз аҳолиси, бал-

ки чет эллик сайёҳларнинг ҳам эътиборини қозонган. Танловда 60 млн. сўмга тенг бўлган лойиҳам билан қатнашдим. Мақсад корхонамизга янги ускуна ва жиҳозлар ўрнатиш ва ишлаб чиқариш ҳажмини оширишдан иборат. Иштирокчилар орасида менинг лойиҳамни танлаган «Микрокредитбанк»-дан миннатдорман.

Умрия ИСМАИЛОВА, «Luks Bukhara line» МЧЖ раҳбари, «Капиталбанк» АТБнинг Бухоро вилояти филиали мижози (2-ўрин соҳибаси):

– Бизнесда манфаатдорлик кўпроқ тадбиркорга тегишли. Шундай бўлишига қарамай, юртимизда энг катта эътибор ишбилармонларга қаратилмоқда. Бу бизга фақат ва фақат куч-гайрат, илҳом бахш этмоқда. Фаолиятимиз вилоят бўйлаб транспорт хизмати кўрсатишга ихтисослашган. Корхонамиз балансида 15 дан ортиқ энгил автомобиль ҳамда 2 та автобус мавжуд бўлиб, ойига аҳоли ва корхоналарга 20 млн. сўмлик транспорт хизмати кўрсатамиз. Бизнесдаги яқин маслакдошим – турмуш ўртоғим. Биргаликда 25 нафарга тенг жамоани бошқариш билан бирга доим янги лойиҳалар устида иш олиб борамиз. Барчамизга маъ-

лумки, Бухоро катта сайёҳлик салоҳиятига эга. Ўз навбатида, бу минтақада транспорт хизматида бўлган талабнинг ортишига олиб келмоқда. Мана шуларни ҳисобга олиб, танловда иштирок этиш учун банкка тақдим этган лойиҳамизда автобуслар паркинни замонавий (юмшоқ ўринли) транспорт воситалари билан кенгайтириш мақсади илгари сурилди. Умумий ҳажми 600 млн. сўмга тенг бўлган ушбу лойиҳамиз амалга ошса, корхонамизда яна 15 та иш ўрни яратилади, ҳудудимиз ялпи ички маҳсулотида сервис хизмати улушининг ортишига ҳисса қўшилади.

Назира МАВЛОНОВА тайёрлади.

IQTISODIYOT TARMOQLARIDA

Энергия манбалари барқарорлиги йўлидаги инвестициялар

«Ўзбекэнерго» акциядорлик жамияти томонидан маҳаллий ва хорижий инвестицияларни жалб этиш ва ўзлаштириш борасида кенг қўламли ишлар олиб борилмоқда. Бу ҳақда Миллий матбуот марказида ўтказилган анжуманда батафсил маълумот берилди.

– Истеъмолчиларни барқарор электр энергияси билан таъминлаш мавжуд ишлаб чиқариш қувватларини модернизациялаш ва янгиларини барпо этишни тақозо этади, – дейди «Ўзбекэнерго» АЖ бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари **Дадажон Исакулов**. – Бу каби чоратadbирларни ўз вақтида, самарали амалга ошириш учун эса, етарли даражада сармоя йўналтириш лозим бўлади. Бугунги кунда Давлатимиз раҳбари бошчилигида энергетика тармоғини ривожлантириш, мавжуд қувватларни модернизация қилиш, қайта тикланадиган энергия манбалари ва энергия тежайдиган технологияларни жорий этиш, шунингдек, электр энергиясини узатишдаги

доллари бевосита чет эл инвестицияларини ташкил этаётгани таъкидланди. Йил охирида ушбу лойиҳаларнинг 8 таси бўйича ишлар якунланиши қайд этилди.

– Ана шундай лойиҳалардан бири «Чорвоқ ГЭС гидрогенераторларининг ишчи филдиракларини алмаштирган ҳолда модернизациялаш» бўлиб, унинг ишга туширилиши натижасида қўшимча 45 МВт.га тенг электр энергияси ишлаб чиқарилишига эга бўлинади, – дейди «Ўзбекэнерго» АЖ Инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш бошқармаси бошлиғи ўринбосари **Абдулла Аҳмедов**. – Лойиҳа доирасида қарийб 50 та янги иш ўрни яратилди.

йўқотишларни камайтириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилиб, бу борадаги молиялаштириш жараёнларига маҳаллий тижорат банклари билан бир қаторда Осиё тараққиёт банки, Жаҳон банки, Ислом тараққиёт банки, Япония халқаро ҳамкорлик агентлиги каби турли молия муассасалари маблағлари жалб қилинмоқда.

Жумладан, Осиё тараққиёт банки ва Ўзбекистон Тикланиш ва тараққиёт жамғармаси маблағлари ҳисобидан айни пайтда Самарқанд вилоятида қуввати 100 МВт.га тенг қуёш электр станциясини қуриш лойиҳаси амалга оширилмоқда.

Тadbирда 2015 йилда жамият томонидан жами 26 та лойиҳани амалга ошириш (умумий қиймати 599,52 млн. АҚШ доллари миқдорида) белгиланган бўлиб, унинг 223,96 млн. АҚШ

Анжуманда Президентимизнинг жорий йил 4 мартдаги «2015-2019 йилларда ишлаб чиқаришни таркибий ўзгартириш, модернизация ва диверсификация қилишни таъминлаш чора-тадбирлари дастури тўғрисида»ги 4704-сонли Фармонида мубофик, 2020 йилга қадар мазкур тармоқда умумий қиймати 8,9 млрд. АҚШ долларилар 33 та инвестициявий лойиҳа амалга оширилиши режалаштирилаётгани маълум қилинди. Ушбу лойиҳалар ишлаб чиқаришга замонавий, юқори самарали технологияларни жорий этиш ҳисобидан ҳавога зарарли газлар чиқишини қисқартириш, шунингдек, мамлакатимиз энергетика балансида қайта тикланадиган энергия манбалари улушини оширишга қаратилгани қайд этилди.

Гулшан ЮСУПОВА.

Миллий матбуот марказида Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси томонидан «Кексаларни эъзозлаш йили» Давлат дастури ижроси доирасида амалга оширилган ишларга бағишланган анжуман ўтказилди.

Кексалар қадр топмоқда

2015 йил — Кексаларни эъзозлаш йили

Унда жорий йил давомида кексаларни аниқ манзилли ижтимоий ҳимоялаш, турмуш даражаси ва сифатини юксалтириш борасида федерация томонидан амалга оширилган кенг қўламли ишлар сарҳисоб қилинди.

– Жамоат ташкилотимиз дастурининг 12 та банди бўйича иш олиб борди, – дейди **Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгашининг маданий-маърифий ва спорт ишлари бўлими бош мутахассиси Эътибор Раҳмонова**. – Кексаларга ғамхўрликни кучайтириш ҳамда улар ҳаёти мазмуни ва сифатини ошириш, пенсия таъминоти ва ижтимоий қўллаб-қувватлаш тизимига доир норматив-ҳуқуқий базани такомиллаштиришга доир қонун ва қонуности ҳужжатларининг ишлаб чиқилишида ўз таклифларимиз билан иштирок этдик.

Федерация томонидан «Кексаларни эъзозлаш йили» Давлат дастурига доирасида ўз ишонч телефони орқали 150 дан ортиқ фахрийга бепул ҳуқуқий маслаҳат берилди. Хотира ва қадрлаш куни муносабати билан турли вазирлик ва идораларда меҳнат қилган 1941 – 1945 йиллардаги уруш фах-

рийларига 300 минг сўмдан пул мукофотлари топширилди.

Кам таъминланган ёлғиз кексаларга озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармонлар ажратиш, уй-жойларини таъмирлаш, коммунал тўловларига қўмаклашиш мақсадида 7 млрд. 750 млн. сўмга яқин моддий ёрдам кўрсатилди. Кам таъминланган фахрийларга жами 1 млрд. 500 млн. сўмлик кир ювиш машинаси, микротўлқинли печ ва бошқа жиҳозлар тўхфа этилди.

– Нуронийларимиз, айниқса, бу ёшда ўз саломатликларини тиклашга кўпроқ эҳтиёж сезади, – дейди **Э.Раҳмонова**. – Шу боис ўтган даврда тизимдаги сиҳаттоҳларни қайта таъмирлаб, катта авлод вакиллари соғломлаштиришга янада кенгроқ жалб қилишга ҳаракат қилдик. Жумладан, жорий йилнинг 1 декабрига Касаба уюшмалари федерацияси ҳамда вазирлик ва идораларга қарашли 36 санаторий-соғлом-

лаштириш масканида қарийб 11,5 минг отахон ва онахонлар соғломлаштирилди. Уларнинг аксариятига бепул ва имтиёзли равишда йўлланмалар тақдим этилди.

Шунингдек, анжуманда бемор, имконияти чекланган ёши улугъ юртдошларимиз ногиронлик аравачаси, танометр, эшитиш мосламаси, глюкометрлар билан таъминлангани таъкидланди.

Дастур доирасида кекса ёшдагилар учун қадимий шаҳарларимиздаги маданият ва маърифат масканларига саёҳатлар, спорт турлари бўйича мусобақалар уюштирилгани, корхона ва ташкилотлар қошида «Фахрийлар кенгаши» ташкил этилиб, улар доимий равишда рағбатлантирилаётгани айтиб ўтилди.

Умуман, Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси томонидан Давлат дастури ижроси учун 73 млрд. сўм миқдорида маблағ йўналтирилди.

Ширин БАЙСЕНОВА.

Агросаноатда лизинг: янги техникалар ўзлаштирилмоқда

Миллий матбуот марказида қишлоқ хўжалигини модернизациялаш жараёнида лизинг хизматларининг ўрни ва аҳамияти мавзусида анжуман ташкил этилди.

Маълумки, Ўзбекистон лизинг бозорида қишлоқ хўжалиги техникалари лизинги юқори поғонани эгаллайди. Бу ҳолат юртимиз агросаноатида лизинг энг манзур ва қулай молиялаштириш механизмга айланганини ифодалайди.

«Ўзқишлоқхўжаликмашлизинг» акциядорлик лизинг компанияси томонидан ташкил этилган мазкур тadbирда жорий йилнинг ўтган тўққиз ойи давомида республикамиз қишлоқ хўжалиги саноатида асосан чопиқ ва ҳайдов тракторлари ҳамда ғалла ўриш комбайнларига талаб юқори бўлгани айтиб ўтилди. Қишлоқ хўжалиги техникаларини лизингга олиш бўйича Қорақалпоғистон Республикаси ҳамда Сирдарё ва Самарқанд вилоятлари пешқадамлиги маълум қилинди.

«Ўзқишлоқхўжаликмашлизинг» компанияси томонидан ҳозирги вақтда республикамиздаги 37 мингдан ортиқ фермер хўжаликлари, машина-трактор парклари, муқобил машина-трактор парклари, шунингдек, «Агротехсервис», «Ўздонмахсулот» компанияси, «Ўзпахтасаноат» уюшмаси ва «Қишлоқхўжаликкимё» АЖ тизимидаги корхоналарга лизинг хизмати кўрсатиб келинмоқда.

Компания томонидан республикамиз агросаноатига 2001-2014 йиллар давомида умумий қиймати 1 трлн. 400 млрд. сўмдан зиёд бўлган 52 154 дона техника лизингга етказиб берилган бўлса, жорий йилнинг ўтган даврида бу кўрсаткич 202,6 млрд. сўм (техникалар сони 3383 дона)ни ташкил этди. Улар орасида чопиқ ва ҳайдов тракторлари, I38, U62 русумли боғдорчилик, «LS 1004», «LS PLUS 100» русумли транспорт тракторлари, «B90B» русумли экскаватор юклагичлари, шунингдек, чигит экиш сеялкаси, култиваторлар, ўт ўриш-майдалаш агрегатлари, пуркагич ва бошқа техникалар ўрин олган.

– Бугунги кунда компаниямиз томонидан Президентимизнинг 2012 йил 21 майдаги «2012-2016 йилларда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини янада модернизация қилиш, техник ва технологик жиҳатдан қайта жиҳозлаш дастури тўғрисида»ги 1758-сонли Қарорига кўра, республикамиздаги техника ишлаб чиқарувчи корхоналар ва хориждаги йирик компаниялар билан ҳамкорликда 10 дан ортиқ янги турдаги қишлоқ хўжалик техникаларини ишлаб чиқариб, лизинг асо-

сида етказиб бериш бўйича қатор ишлар олиб борилмоқда, – дейди «Ўзқишлоқхўжаликмашлизинг» АЛК бошқаруви раиси ўринбосари **Баҳодир Рўзиметов**. – Шунингдек, юртимизда интенсив боғлар майдони кенгайиб бораётганини ҳисобга олиб, ушбу йўналишда фаолият юритаётган фермер хўжаликларини замонавий боғдорчилик техникалари билан таъминлаб бориш чоралари кучайтирилмоқда.

Чорвачиликни ривожлантириш борасидаги устувор вазифалардан келиб чиқиб эса, ушбу тармоққа «ЎзКЛААСагро», «ЎзКЕЙСтрактор» ва «ЎзКЕЙСмаш» қўшма корхоналарида ишлаб чиқарилган «JAGUAR-850» русумли ем-хашак ўриш комбайнлари, «FP-230» русумли озуқа ўриш комбайни ва M150 русумли миксер-озуқа тарқатиш агрегатлари ўз вақтида лизингга етказиб берилмоқда.

Таъкидлаш жоиз, «Ўзқишлоқхўжаликмашлизинг» компанияси доимий равишда ўзининг минтақавий филиаллари орқали ҳамкорлари ва мижозларининг талаб ва истакларини ўрганиб, лизингга бериладиган техникалар сонини кўпайтириб бормоқда. Tadbирда ҳисобот даврида улар 56 турга етгани, 2016 йил бўйича эса, талабномалар йил охиригача қабул қилиниши маълумот ўрнида айтиб ўтилди.

Эъзоз КАМОЛОВА.

BANK VA TADBIRKOR

Банклар ва тадбиркорлик субъектлари ўртасидаги самарали ҳамкорлик

Лойиҳа ҳужжатларини тайёрлашни молиялаштириш фонди фаолиятида мужассам

Мамлакатимиз ўз тараққиёти йўлида иқтисодий ривожланишнинг асосий тамойили сифатида хусусий мулкчилик ва тадбиркорликни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратиб келмоқда.

Президентимиз Ислон Каримов Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг йигирма тўрт йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги ўз нутқида таъкидлаганидек, «Конституциямизда муҳраб кўйилган хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш мақсадида бу соҳага тўлиқ эркинлик бериш, унинг йўлида ғов бўлиб турган барча тўсиқ ва чекловларни бартараф этиш, иқтисодиётимизда давлат ҳиссасини асосланган даражага қадар қисқартиришни бугун ҳаётнинг ўзи талаб қилаётганини барчамиз чуқур англаб олишимиз зарур».

Шу боис тадбиркорликни ривожлантириш учун янада қулай муҳит яратиш, бунда нафақат фаолият юритаётган, балки янгидан тузилаётган бизнес тузилмаларини дастлабки босқичларда яқиндан қўллаб-қувватлаш муҳим аҳамият касб этади.

Иқтисодиётни эркинлаштириш мақсадида мулкдорлар синфини шакллантириш, рақобат муҳитини қўллаб-қувватлаш, молия ва банк тизими фаолиятини такомиллаштириш, валюта бозорини эркинлаштириш, хорижий сармояларни жалб этишни рағбатлантириш тизими жорий этилди. Бунинг натижасида мамлакатимизда тадбиркорликни қўллаб-қувватлашда нафақат давлат механизми, балки нодавлат ташкилотлар тизими ҳам яратилди. Бунга Инвестиция лойиҳалари бўйича лойиҳа ҳужжатларини тайёрлашни молиялаштириш фонди фаолияти ҳам ёрқин мисол бўлади.

Маълумки, кичик бизнеснинг жадал суръатларда ривожланишида тижорат банкларининг сармоялари ва хизматлари муҳим аҳамият касб этади. Ўз навбатида, тадбиркорлик фаолиятининг муваффақиятли кечиши ҳамда тижорат банклари кредитларини жалб этиш учун ушбу фаолиятнинг дастлабки босқичида пухта лойиҳа ҳужжати эгаллиги муҳим аҳамиятга эга. Фонднинг асосий мақсади ҳам хусусий бизнес субъектларини айнан мазкур босқичда яқиндан қўллаб-қувватлашдан иборат.

Фонд Ўзбекистон банклари Ассоциацияси ҳузурида Президентимиз томонидан Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йилда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунларига бағишланган мажлисидаги нутқида билдирган ташаббусига кўра ташкил этилди. Инвестиция лойиҳаларини танлов бўйича танлаш ва уларнинг лойиҳа ҳужжатларини ишлаб чиқишни молиялаштириш ҳамда республика кредит ташкилотлари томонидан молиялаштирилишини ташкил этишга қўмаклашиш фонднинг асосий вазифалари этиб белгиланди.

Фонд танлови жараёнида иқтисодиётнинг устувор йўналишларида истиқболли лойиҳалар танланади ва тижорат банкларига молиялаштириш масаласини ҳал этиш учун юборилади. Банкларда қизиқиш уйғотган лойиҳалар бўйича лойиҳа ҳужжатлари (ТИА, бизнес-режа)ни ишлаб чиқиш юзасидан республика консалтинг компаниялари ўртасида танлов ўтказилади. Бунда лойиҳа бўйича ТИА (бизнес-режа)ни ишлаб чиқиш нарх, муддат, тажриба ва бошқа мезонлар асосида тадбиркор учун энг мақбул консалтинг компания танлаб берилади. Мазкур компания хизматлари тадбиркор томонидан ўз лойиҳаси бўйи-

ча кредит маблағлари ажратилишида кредит суммасига қўшиб, қайтариб берилади. Фонд хизматлари эса бепул кўрсатилади. Якуний босқичда фонд танлаб олинган лойиҳаларнинг ташаббускорларига банклар томонидан молиялаштиришни жалб этишда қўмаклашади. Лойиҳаларни тижорат банкларидан кўриб чиқиш муддати 5 кунни ташкил этади.

Таъкидлаш жоизки, иқтисодиёт тармоқларида янги ишлаб чиқаришлар ташкил этиш, жорий ишлаб чиқаришларни модернизация қилиш, техник ва технологик жиҳатдан янгилашни кўзда тутувчи лойиҳалар фонд танловларида устувор йўналишлар ҳисобланади.

Ҳозирги кунда фонднинг асосий вазифаларидан бири тадбиркорлар, давлат ва нодавлат ташкилотлари ўртасида кенг қўламли тарғибот-ташвиқот ишларини ташкил этишдан иборат. Бу йўналишда Марказий банк, Савдо-саноат палатаси, тижорат банклари ва бошқа ташкилотлар ҳамкорлигида республикамизнинг барча ҳудудларида тадбиркорлар билан мутасадди давлат органлари ходимлари иштирокида учрашувлар ўтказилмоқда.

Шу билан бирга, хусусий тадбиркорлик субъектларига янада қулай шарт-шароитлар яратиш мақсадида инвестиция лойиҳалари бўйича аризаларни фонднинг www.ffpd.uz электрон манзили орқали қабул қилиш амалиёти жорий этилган бўлиб, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари қайси вилоятда жойлашганидан қатъи назар, улар буюртманомаларни тўғридан-тўғри pdf.fund@gmail.com электрон почтаси орқали фондга тақдим этиш имкониятига эга. Бунинг самарасида буюртманомаларни қабул қилиш муддатлари кескин қисқариб, тад-

биркорларнинг вақти ва маблағлари тежалмоқда.

Фонд фаолиятига тадбиркорлар эътиборининг ортиши натижасида молиявий кўрсаткичлар йилдан-йилга ўсиб бормоқда. Жумладан, 2015 йилнинг 11 ойи давомида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларидан жами 125 та буюртманома келиб тушган бўлиб, бу кўрсаткич 2014 йилнинг шу даврига қараганда 28 фоизга ошган. Келиб тушган лойиҳаларнинг 40 таси фонд Кенгаши томонидан маъқулланиб, улар бўйича лойиҳа ҳужжатларини ишлаб чиқиш фонд маблағлари ҳисобидан молиялаштирилган. Мазкур лойиҳалар бўйича тижорат банклари томонидан 38,4 млрд. сўм миқдорида кредитлар ажратилиши кўзда тутилган. Бошқа лойиҳалар бўйича тижорат банклари орқали молиялаштиришни ташкил этишда фонд томонидан қўмаклашилган.

Фонд кўриб чиққан лойиҳалар асосан қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш, озиқ-овқат саноати, енгил саноат, хизмат кўрсатиш соҳаси, машинасозлик ва металл қайта ишлаш соҳаларида амалга оширилган.

Мухтасар айтганда, Инвестиция лойиҳалари бўйича лойиҳа ҳужжатларини тайёрлашни молиялаштириш фонди кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари ҳамда тижорат банклари ўртасида ўзаро самарали ҳамкорликни йўлга қўйиш, тадбиркорларга янада кенг шарт-шароитлар яратиш ва иқтисодиётнинг рақобатбардошлигини таъминлаш мақсадида изчил амалий саъй-ҳаракатларни олиб бормоқда.

Шохруҳ МАМАТОВ,
Инвестиция лойиҳалари бўйича лойиҳа ҳужжатларини тайёрлашни молиялаштириш фонди ҳуқуқшунос-маслаҳатчиси.

Мамлакатимиз банклари томонидан ажратилаётган кредитлар мана шундай устувор вазифаларнинг ўз вақтида самарали ижро этилишига хизмат қилмоқда. Жумладан, «Туронбанк» акциядорлик-тижорат банки томонидан жорий йилнинг 1 ноябрь ҳолатига кўра, республикамизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга жами 171,9 млрд. сўм миқдорида кредитлар ажратилди. Шундан 53,6 млрд. сўми сервис соҳасини ривожлантиришга, 20,2 млрд. сўми хотин-қизлар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлашга, 3,4 млрд. сўми оилавий тадбиркорлик ва ҳунармандчиликка доир лойиҳаларга йўналтирилди. Натижада 4 мингга яқин янги иш ўрни яратилди.

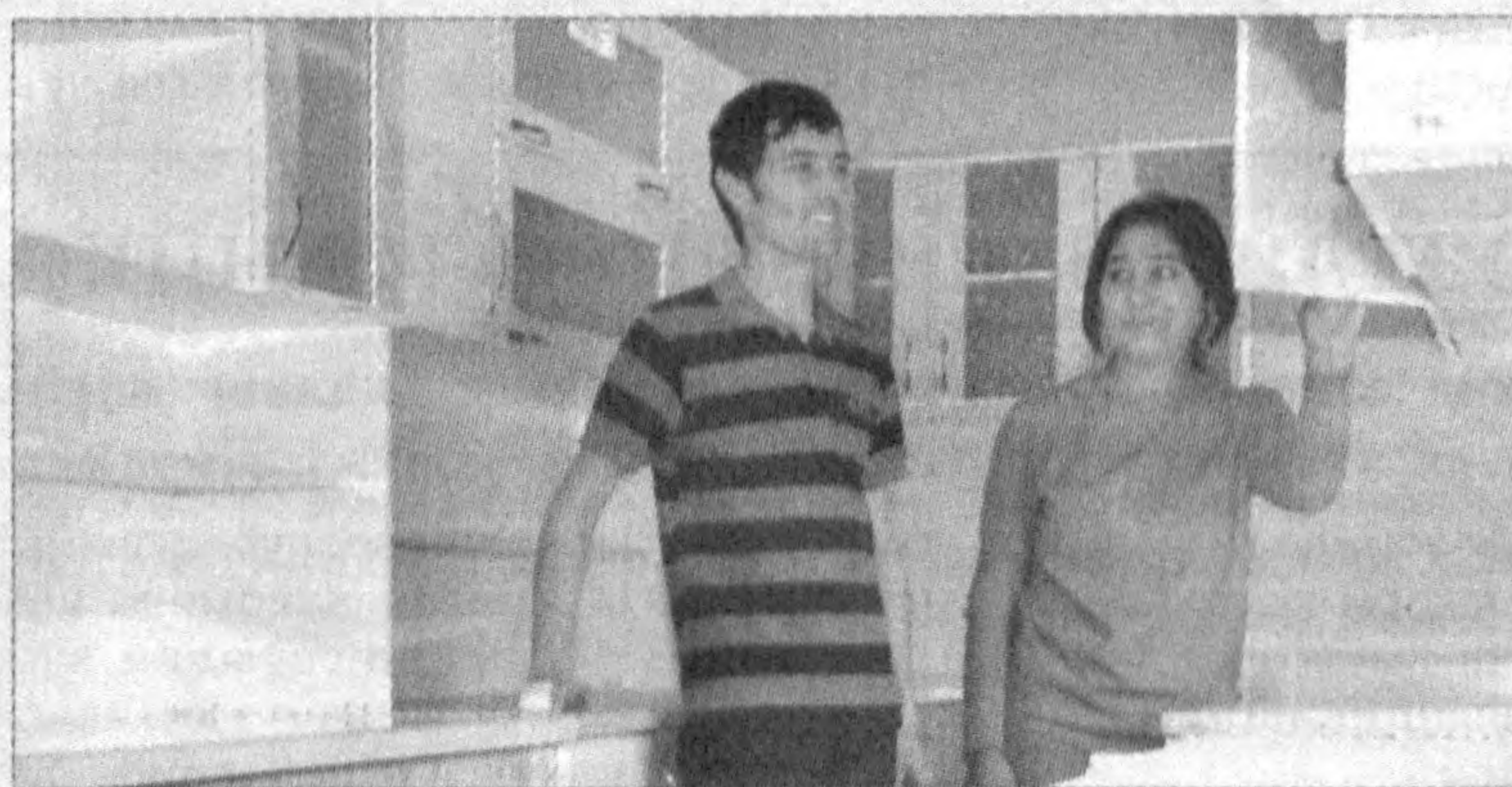
– Юртимизда Президентимиз раҳнамолигида биз, ёшларга кўрсатилаётган эътибор ва ғамхўрлик бир томондан қалбимизда севинч ва ғурур туйғусини уйғотса, яна бир томондан зиммамизга катта масъулият юклайди, – дейди **навоийлик Бобур Аббосов.** – Бугун кенг имкониятлар бе-

Банк кредитлари фарвонлик омили

Аҳолини иш билан таъминлаш, айниқса, ёшлар учун муқим иш ўринлари яратиш бугунги ислохотларда муҳим ўрин тутади.

риалаётган бир пайтда тадбиркорлик соҳасининг исталган йўналиши учун лойиҳа ишлаб чиқиш кўпчиликлари қўлидан келади. Бироқ, уни ишга тушириб, рақобатга бардош бера оладиган даражада фаолият юритишни эса, ҳамма ҳам уддалай олмайдди. Мана шундай таваккалчиликка асосланган тадбиркорлик учун коллеж битирувчиларининг молиявий қўллаб-қувватланаётгани таҳсинга лойиқдир. Омадим келиб, мен ҳам «Туронбанк» томонидан тақдим этилаётган имтиёзли кредитга эга бўлдим. Юқорида таъкидлаганимдек, бу менда ҳам бахтиёрлик, ҳам масъуллият ҳиссини уйғотди. Юртбошимизнинг биз, ёшларга бўлган ишончини оқлаш мақсадида кичик лойиҳам билан катта муваффақиятлар сари илдам қадам ташладим.

Дарҳақиқат, жорий йилда «Туронбанк» ҳукуматимиз ҳамда Марказий банк томо-

нидан белгиланган вазифалардан келиб чиқиб, касб-ҳунар коллежларини тамомлаётган ёшларнинг тадбиркорликка оид лойиҳаларини имтиёзли равишда молияламоқда. Жорий йилнинг ўтган даврида муассаса ушбу мақсадда 5,4 млрд. сўмлик сармоя ажратиб, ёшлар бандлигини таъминлашга ҳисса қўшди.

Қашқадарё вилоятида мебель ишлаб чиқаришни йўлга қўйган **Бурхон Ашулов** ана шундай ёшлардан биридир.

– Яқкабоғ агроиқтисодиёт коллежини тамомладим, – дейди ёш тадбиркор **Б.Ашулов.** – Маҳаллий бозор талабидан келиб чиқиб, мебель ишлаб чиқаришни йўлга қўйдик. Бунинг учун менга коллеждаги устозларим ҳамда «Туронбанк»нинг Шаҳрисабз филиали яқиндан ёрдам берди. Бизнесдаги тамойилларга мувофиқ, ишлаб чиқаришда биринчи навбатда сифат мезонига, кейин эса, нарх-навога катта эътибор қаратаёلمиз. Айнан шу икки жиҳат фаолиятимиз

бардавом ва барқарор бўлишини таъминлайди.

– Кўпдан буён тикувчилик билан шуғулланиш ниятида юрар эдим, – дейди **сурхондарёлик Шахло Ўсарова.** – Коллежни тугатгач, бамаслаҳат бизнес-режа тузиб, уни «Туронбанк»нинг Сурхондарё вилоят филиалига тақдим этдим. Мутасаддилар мени қўллаб-қувватлашди, зарур маслаҳатлар беришди. Молиявий кўмак туфайли тикувчиликни йўлга қўйиб, бир неча нафар тенгдошларимни ёнимга олдим. Мўъжаз корхонам билан эл-юртга хизмат қилаётганимдан жуда мамнунман.

Давлатимиз раҳбари таъбири билан айтганда, халқ турмуш тарзини яхшилаш, фаровонлигини оширишда каттаю кичик ишнинг барчаси бирдек хайрлидир. Шундай экан, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга имтиёзлар бераётган «Туронбанк» АТБ фаолияти ҳам жамиятимиз ижтимоий-иқтисодий ҳаётини юксалтиришда алоҳида ўрин тутиши билан аҳамиятлидир.

Назира МАВЛОНОВА.

BANK VA TADBIRKOR

Ўзбекистон тадбиркорлари жаҳон бозорларини эгалламоқда

Жорий йилнинг ўтган тўққиз ойида мамлакатимиздаги 520 дан ортиқ кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъекти умумий қиймати 980 млн. АҚШ долларидан зиёд товар ва хизматларни экспорт қилди. Кўплаб тадбиркорларимиз МДХ давлатлари, Буюк Британия, Германия, Хитой, Жанубий Корея, Япония ва бошқа мамлакатлар компаниялари билан фаол ҳамкорликни йўлга қўйди.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик иқтисодиёти-мизда тобора муҳим ўрин тутмоқда. Бугунги кунда ушбу секторнинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 56 фоизни ташкил этмоқда. Ушбу соҳада меҳнатга лаёқатли аҳолининг 77 фоизи меҳнат қилмоқда. Тадбиркорларнинг давлат томонидан ҳар томонлама қўллаб-қувватланаётгани, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган янги меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилингани бу борада муҳим омил бўлиб хизмат қилаётир.

Сўнгги бир неча ойда 40 дан ортиқ меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди. Ушбу янгиликлар хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ҳимоясини янада кучайтириб, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этди. Мазкур чора-тадбирлар самарасида тадбиркорларимиз нафақат маҳсулотлар ҳажми ва турини, балки уларнинг экспорт кўламини ҳам кенгайтирмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки ҳузуридаги Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг экспортини қўллаб-қувватлаш жамғармаси бу борада уларга ҳар томонлама кўмаклашмоқда. Президентимиз ташаббуси билан 2013 йили ташкил этилган мазкур жамғарма маслаҳат, ҳуқуқий, молиявий ва ташкилий хизматлар кўрсатмоқда. Ташқи бозорларни ўрганиш, харидорлар топиш, рухсат бериш учун зарур ҳужжатларни олиш, экспорт шартномаларини тайёрлаш ва тузишга кўмаклашмоқда. Жорий йилнинг январь-сентябрь ойларида 1 минг 782 тадбиркорлик субъекти жамғарма хизматларидан фойдаланди.

– Жорий йил бошидан буён 163 тадбиркор халқаро кўргазма ва ярмаркаларда иштирок этиш имкониятига эга бўлди, – дейди **жамғарма етакчи мутахассиси Шохруҳ Алихонов**. – «Яшил ҳафта – 2015» (Берлин), «FoodEx Japan – 2015» (Чибо), «Ипак йўли – 2015» (Урумчи), «Текстильлегпром – 2015» (Москва) каби йирик халқаро

тадбирлар шулар жумласидан. Айни пайтда жамғарма ва унинг хорижий шериклари мамлакатимиз бизнес ҳамжамияти вакилларига юқори даражадаги қулайликлар яратишга интилоқда. Жумладан, уларнинг кўргазма стендларини харид қилиш, хорижий мамлакатларда яшаш ва ички транспорт хизматидан фойдаланиш билан боғлиқ харажатлари қопланмоқда.

Шу билан бирга, чет эллик истиқболли ҳамкорларнинг мамлакатимизга ташрифи ташкил этилиб, тадбиркорларимиз билан учрашувлари ўтказилмоқда. Хусусан, жорий йилнинг февраль ва апрель ойларида Латвия, Литва, Қозоғистон, Россия ишбилармон доиралари вакиллари Фарғона ҳамда Самарқанд вилоятларига ташриф буюрди. Музокаралар натижасида Ўзбекистондан мева-сабзавот ва тўқимачилик маҳсулотлари етказиб бериш бўйича умумий қиймати 303,9 млн. долларлик шартномалар имзоланди.

Бу борадаги ишлар шу йилнинг август ойида Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган «Ўзбекистонда мева-сабзавот маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва экспорт қилишнинг ривожлантириш» мавзусидаги халқаро конференция доирасида давом этди. МДХ ва Европа компаниялари вакиллари мева ва сабзавот етиштириш, уларни қайта ишлаш, сақлаш бўйича мамлакатимиз салоҳияти билан таништирилди, тақдирот маросимлари ва учрашувлар ўтказилди.

Тадбиркорларнинг билимини ошириш масаласига ҳам жамғарма томонидан алоҳида эътибор қаратилаётир. Шу мақсадда мамлакатимизнинг барча ҳудудларида ўтказиб келинаётган

ўқув-семинарлари, давра суҳбатларида экспорт фаолиятининг ҳуқуқий ва амалий асослари, маҳсулотни сотиш мумкин бўлган хорижий бозорлар, ҳамкорлар топишнинг қоида ва тартиблари, ишбилармонлик ҳужжатларини тузиш ҳақида маълумотлар тақдим қилинмоқда. Шу йилнинг биринчи ярмида жамғарма ходимлари мамлакатимиздаги 2300 га яқин корхона вакиллари билан учрашувлар ўтказди.

Июнь ойида жамғарма Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси билан ҳамкорликда янги турдаги инновацион маҳсулотларни ишлаб чиқариш орқали мамлакатимиз экспорт салоҳиятини кенгайтириш мақсадида инновацион лойиҳалар танловини эълон қилди. Танлов озиқ-овқат, кимё, тўқимачилик, машинасозлик ва электротехника саноати, шунингдек, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш йўналишида ўтказилмоқда. Ушбу танловда тадбиркор ва фермерлар, илмий-тадқиқот институтлари ва олий таълим муассасалари ходимлари, олим ҳамда тадқиқотчилар иштирок этмоқда. Энг яхши лойиҳалар молиявий томондан қўллаб-қувватланади.

Мухтасар айтганда, Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг экспортини қўллаб-қувватлаш жамғармаси фаолияти мамлакатимиз хусусий сектори томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг рақобатбардошлигини ошириш ва экспортга йўналтириш, уларнинг жаҳон бозорига чиқишини таъминлашга қаратилган бўлиб, бизнес ҳамжамиятини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш механизми ўз самарасини бераётганидан далолатдир.

Кичик бизнесга яқин кўмакдош

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Президентимизнинг 2009 йил 28 июлдаги «Тижорат банкларининг инвестиция лойиҳаларини молиялаштиришга йўналтирилаётган узоқ муддатли кредитлари улушини кўпайтиришни рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарори бу борада дастуриламал бўлаётир. Шу мақсадда қарийб 2 трлн. сўм миқдорида сармоялар ажратилди.

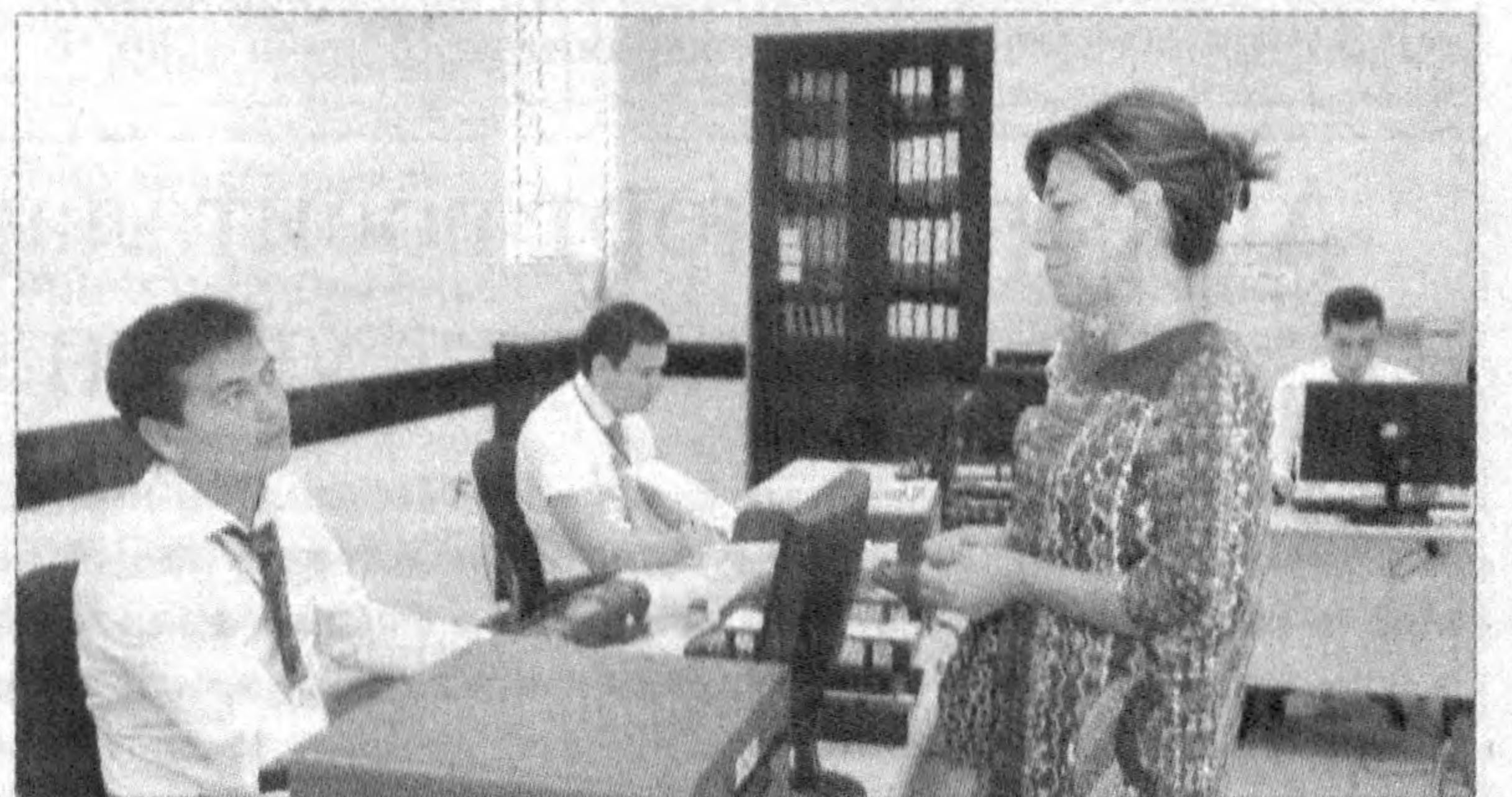
Банк ресурс базасининг кенгайиши мижозларни кредитлашни фаоллаштириш имконини бераётир. Хусусан, жорий йилда тадбиркорлик субъектларига 722,2 млрд. сўм, хотин-қизларни бизнесга жалб этиш учун 82,7 млрд. сўм миқдорида кредит ажратилди. Бу маблағлар эвазига ишлаб чиқариш, сервис ҳамда хизмат кўрсатиш тармоқларини кенгайтириш, вилоят, шаҳар ва қишлоқлар иқтисодиёти ҳамда инфратузилмасини мустаҳкамлашга йўналтирилган кўплаб истиқболли лойиҳалар амалга оширилди.

– Банкда мижозларга сифатли ва тезкор банк хизматларини кўрсатиш учун барча шароит яратилган, – дейди **Бухоро вилоятидаги «Камалак шабнам текс» масъулияти чекланган жамияти раҳбари Дилшод Бобо-жонов**. – Ўтган йили банкдан 400 млн. сўм сармоя олиб, газлама ишлаб чиқариш ускуналари ва хомашё харид қилдик. Ҳозир рақобатбардош тўқимачилик маҳсулотлари ишлаб чиқармоқдамиз. Келгусида фаолиятимизни янада кенгайтириш ниятидамиз.

Жорий йилда тадбиркорлик субъектларига 722,2 млрд. сўм, хотин-қизларни бизнесга жалб этиш учун 82,7 млрд. сўм миқдорида кредит ажратилди.

Аҳолининг реал даромадлари ўсиши билан уларнинг замонавий хизмат турларидан фойдаланиш имкониятлари кенгаймоқда. Барча ҳудудларда бунёдкорлик ишлари ҳажми йил сайин ортиши, тадбиркорлик субъектлари зиммасига ана шу йўналишларда янги-янги бизнес лойиҳаларни ишлаб чиқиш талабини қўймоқда. Бу борада ажратилаётган бошланғич сармоялар тадбиркорлар фаолиятини кенгайтиришда муҳим аҳамиятга эга. Ўтган даврда бу мақсадлар учун «Ипотека-банк»дан қарийб 110,5 млрд. сўмлик микрокредитлар йўналтирилди. Оилавий тадбиркорлик ҳамда хунармандликни ривожлантириш учун 7,1 млрд. сўмга яқин маблағлар ажратилди.

– Яқка тартибдаги тадбиркор сифатида давлат рўйхатидан ўтиб, бошланғич сармояни шакллантириш мақсадида «Ипотека-банк»нинг Тинчлик филиалидан 18 ой муддатга 12 млн. сўм кредит олдим, – дейди **хоразмлик тадбиркор М.Маткаримов**. – Ушбу маблағга қандолат тайёрлашда керак бўладиган ярим тайёр маҳсулотлар харид қилдик. Айни пайтда бир неча турдаги қандолат маҳсулотлари тайёрлаб, савдо расталарига етказиб беряпмиз.

Касб-хунар коллежлари битирувчилари учун янги иш ўринлари яратиш, уларни тадбиркорликка жалб қилишда ҳам «Ипотека-банк» фаол иштирок этаётир. Жумладан, жорий йилнинг ўтган даврида ана шундай йигит-қизларга қарийб 16,7 млрд. сўм миқдорида имтиёзли кредитлар ажратилди.

Мамлакатимизда пухта ўйланган иқтисодий ислохотларнинг изчил амалга оширилиши туфайли қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш ҳажми йил сайин ортмоқда. Жорий йилда мазкур молия муассасаси томонидан озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришга йўналтирилган бизнес лойиҳалар учун қарийб 105,4 млрд. сўмлик кредит ажратилди.

Буларнинг бари тадбиркорлик субъектлари ва фермер хўжаликларининг озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқаришга доир лойиҳаларини молиявий қўллаб-қувватлаш ҳамда кўплаб янги иш ўринлари яратишда муҳим омил бўлиб хизмат қилаётир.

QONUNCHILIKDAGI YANGILIKLAR

Янги меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни тақдим этамиз

Ҳужжатга мувофиқ хизмат сафари харажатларига куйидагилар киради:

суткалик харажатлар;
яшаш учун (турар жой ижараси бўйича) харажатлар;
транспорт харажатлари;
вакиллик харажатлари;
кўзда тутилмаган харажатлар;

Низомга мувофиқ қопланиши лозим бўлган хизмат сафарининг бошқа харажатлари.

Суткалик харажатлар хизмат сафаридаги ҳар бир кун, жумладан, жўнаб кетиш ҳамда қайтиб келиш кунини учун белгиланган меъёрларнинг 100 фоизи миқдорида хорижий валютада тўланади.

Жўнаб кетиш ҳамда қайтиб келиш кунини Ўзбекистон Республикасининг давлат чегарасини кесиб ўтиш кунини ҳисобланади, бу кун хизмат сафарида юборилган шахснинг паспортдан республика чегара-назорати пунктлари қўйган белгиси бўйича аниқланади.

Низомда суткалик тўловлар миқдори камайтирилмаган ҳолатлар ҳам назарда тутилган.

Яшаш учун (турар жой ижараси бўйича) харажатлар ушбу харажатлар кейинчалик тегишли ҳужжатлар билан тасдиқланиши шарт билан белгиланган меъёрларнинг 100 фоизи миқдорида хорижий валютада тўланади. Яшаш учун (турар жой ижараси бўйича) харажатларнинг якуний ҳисоб-китоби хизмат сафарида юборилган шахс томонидан

Хизмат сафари харажатлари учун қанча маблағ берилади?

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирининг буйруғи (Адлия вазирлиги томонидан 2015 йил 19 ноябрда 2730-сон билан рўйхатдан ўтказилган) билан Вазирликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотлар ходимлари Ўзбекистон Республикаси ташқарисига хизмат сафарида юборилганда хизмат сафари харажатлари учун маблағлар бериш тартиби тўғрисидаги Низом тасдиқланди.

ҳақиқатда амалга оширилган харажатлар бўйича, бироқ белгиланган меъёрлардан ортиқча бўлмаган миқдорда, қўшимча тўловларни ҳисобга олган ҳолда, агар улар ташкилот раҳбари томонидан белгиланган бўлса, амалга оширилади.

Овқатланиш ва бошқа шахсий хизматлар (мини-бар, кабель телевидениеси, кийимларни ювдириш ва дазмоллатиш ва бошқалар) учун харажатлар суммаси, шу жумладан, яшаш учун (турар жой ижараси бўйича) тўлов счётига киритилган харажатлар хизмат сафарида юборилган шахс томонидан суткалик харажатлар ҳисобидан тўланади ва алоҳида қопланмайди. Агар қабул қилувчи томон бепул турар жойни тақдим этса ёки унинг ижараси учун харажатни қоплашга тегишли пул компенсациясини тўласа, хизмат сафарида юборилган шахсга яшаш учун (турар жой ижараси бўйича) маблағлар тўланиши амалга оширилмайди.

Транспорт (таксидан ташқари) харажатларини қоплаш учун маблағлар ҳақиқий харажатлар бўйича улар те-

гишли ҳужжатлар билан тасдиқланиши шарт билан тўланади.

Вакиллик харажатларига расмий қабул (нонушта, тушлик ёки шунга ўхшаш тадбирлар)ни ўтказиш, уларнинг транспорт таъминоти, музокаралар вақтида буфет хизматларини кўрсатиш, ташкилот штатида бўлмаган таржимон хизматида ҳақ тўлаш билан боғлиқ бўлган харажатлар киради.

Белгиланган тартибда расмийлаштирилган тасдиқловчи бошланғич ҳисоб ҳужжатлари бўлганда вакиллик харажатлари давр харажатларига киритилади, уларда расмий қабул ва унга боғлиқ тадбирларни ўтказиш учун асос кўрсатилган бўлиши лозим.

Кўзда тутилмаган харажатларга рейснинг кечикиши ёки ўзгариши, делегация раҳбари қарорига кўра маршрутнинг сафар дастурининг ўзгартирилиши ва бошқа форс-мажор ҳолатлар билан боғлиқ харажатлар киради.

Юқорида айтиб ўтилган харажатлардан ташқари ҳужжатлар билан тасдиқланган куйидаги харажатлар ҳам қопланади:

виза олиш бўйича;

вақтинчалик прописка (рўйхатга олинганлик) учун;

борган мамлакатда хорижий валютани сотиб олиш ёки сотиш чоғида йиғимлар (фоизлар, комиссиялар)ни тўлаш бўйича;

30 килограммгача бўлган юк олиб кетиш учун тўлов (ҳодим бораётган транспорт турида бепул юк олиб кетиш меъёридан ортиқчасига);

аэропорт, суғурта (фақат бораётган мамлакатга кириш учун мажбурий бўлган суғурта турлари), божхона ва воситачилик йиғимлари (кўргазмалар, тақдимотлар, конференциялар ва гастроллар ўтказилганда);

конференция, спорт мусобақалари қатнашчиларини рўйхатга олиш йиғимлари, спорт анжомларини ижарага олиш;

пуллик тўхташ жойлари хизматларини тўлаш, автобензин харид қилиш, юкни транспортда жўнатиш (фақат хизмат сафарида юборилган ҳайдовчилар учун) тўловлари бўйича;

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари бўйича хизмат сафарларига боради-

ган, 20 фоиз ва ундан ортиқ устамаси мавжуд шахслар учун МДХ мамлакатлари аэропортларининг «VIP» заллари орқали хизмат кўрсатиш бўйича;

хизмат сафарида жўнатишган шахсларга фавкулда, қолдириб бўлмайдиган ҳолатларда кўрсатилган тиббий хизматларни тўлаш бўйича;

ҳужжатлар билан асосланган хизмат сафари бекор қилиниши, йўл маршрути ёки хорижий давлатда бўлиш муддатлари ўзгариши сабабли йўл чипталарини қайтариб бериш, алмаштириш ёки улардан фойдаланмаслик билан боғлиқ жарималар ёки қўшимча харажатларни тўлаш бўйича.

Ходимни хизмат сафарида юбориш учун ташкилот раҳбари томонидан буйруқ чиқарилади ва хизмат сафари режа-топшириги тасдиқланади. Хизмат сафарида юбориладиган шахсга хорижий валютада бўнак берилиши лозим.

Вазирликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотлар ходимларининг хизмат сафарларида хорижий валютадаги хизмат сафари харажатлари меъёрлари, шунингдек, уларга белгиланган устамалар миқдори ушбу Низомга 1 ва 2-иловларда белгиланган.

Буйруқ «Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами»нинг 2015 йил 23 ноябрдаги 46 (702)-сонидан расман эълон қилинган кундан кучга кирди.

Автотранспорт воситаларига газ баллонли ускунани ўрнатиш ва ундан фойдаланиш тартиби

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 11 ноябрдаги 326-сонли қарори билан Сиқилган табиий, суюлтирилган нефть газлари ёки дизель ва газсимон ёқилғи аралашмасида ишлайдиган автотранспорт воситаларининг хавфсизлиги тўғрисидаги умумий техник регламент тасдиқланди.

Регламент куйидагиларни тартибга солади:

автотранспортга унинг двигатели сиқилган табиий, суюлтирилган нефть газлари ёки дизель ва газсимон ёқилғи аралашмасида ишлашини таъминлайдиган махсус ускунани ўрнатиш хизматларини; сиқилган табиий, суюлтирилган нефть газлари ёки дизель ва газсимон ёқилғида ишлайдиган автотранспортдан фойдаланиш ва унга техник хизмат кўрсатишни.

Куйидаги автотранспортларга Регламент татбиқ этилмайди:

текис йўлда амалдаги тезлиги 25 км/соатдан ошмайдиган ёки, қонун ҳужжатларига кўра, ошмаслиги керак бўлган автотранспортга;

махсус конструкцияланган ва ногиронлар учун мўлжалланган автотранспортга;

ички ишлар органларида рўйхатдан ўтказилмайдиган экспериментал автотранспортга;

Мудофаа вазирлиги, МХХ, ИИВнинг қоровул қўшинлари, ФВВга тегишли бўлган махсус автотранспортга.

Автотранспортга газ баллонли ускунани ўрнатиш куйидаги босқичлардан таркиб топади:

ускунани ўрнатиш ва унга тайёргарлик кўриш учун автомобилни қабул қилиш;

газ баллонли ускуна элементларини тайёрлаш ва ўрнатиш (монтаж қилиш);

қайта жиҳозланган автотранспорт-

нинг газ-ёқилғи тизимларини синаш; автомобилни белгиланган намунадаги таниб олиш белгиси билан маркировкалаш;

қабул қилиш-топшириш ҳужжатларини расмийлаштириш ва автотранспортни буюртмачига бериш.

Баллонни ўрнатиш турғун ҳолатда ишлаб чиқарувчи заводнинг йўриқномалари асосида, у мавжуд бўлмаганда – Техник регламент талабларига мувофиқ расмийлаштирилган конструкциянинг техник лойиҳасига кўра амалга оширилади. Баллонни мотор хонасида ўрнатиш, уни пўлат трослардан фойдаланган ҳолда мустаҳкамлаш ва маҳкамлаш деталларини баллон корпусига улаш учун пайвандлашни қўллашга йўл қўйилмайди. Баллонни ўрнатиш унинг бошқа металл юзалар – бошқа баллонлар, уларнинг мустаҳкамланмалари, кузов (рама) билан тўғридан-тўғри контактда бўлишини истисно этиши керак. Баллон билан йўл юзаси ўртаси-

даги масофа камида 200 мм.ни ташкил этиши керак.

Агар цилиндрик баллон узунасига ўрнатилган бўлса, унинг сурилиб тушишининг олдини оладиган энлама маҳкамлаш зарур бўлади. Газ ускунасининг маҳкамлаш элементлари ўз-ўзидан бўшаб кетиши ва тушиб кетишига йўл қўймаслик учун резьбали бирикмалар қимирламайдиган қилинади.

Газ баллонли ускуна тизими ҳаракатланиш, юкларни юклаш-юкдан тушириш, транспортда ташиш ва йўл-транспорт ҳодисалари чоғида шикастланишлардан максимал даражадаги ҳимоя билан таъминланиши керак.

Регламент «Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами»нинг 2015 йил 16 ноябрдаги 45 (701)-сонидан расмий эълон қилинганидан кейин 6 ой ўтгач, яъни 2016 йил 16 майдан бошлаб амалга киритилади.

ТАHLIL

Ўзбекистон минтақаларининг иқтисодий ривож

2015 йил январь-сентябрь ойида

Республика минтақаларида иқтисодий ўсиш

Жорий йилнинг январь-сентябрь ойларида республикада ЯИМ ўсиши 8,0 фоизга тенг бўлди. Республиканинг барча, 14 та минтақасида ялпи минтақавий маҳсулот (ЯММ) ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан юқори даражада ўсишига эришилди. Жумладан, энг юқори ўсиш суръати Қорақалпоғистон Республикаси (8,7 фоиз), Хоразм (11,4 фоиз), Самарқанд (10,4 фоиз), Наманган (9,2 фоиз), Жиззах (8,9 фоиз), Сурхондарё (10,8 фоиз) вилоятлари ва Тошкент шаҳри (10,3 фоиз)да қайд этилди.

1-диаграмма.

Республика ЯИМ ишлаб чиқаришида минтақалар улуши, фоизда

Республика бўйича ЯИМларнинг минтақалардаги улуши

ЯИМнинг энг катта улуши Тошкент шаҳри (16,3 фоиз), Тошкент вилояти (10,6 фоиз), Қашқадарё вилояти (7,6 фоиз) ва Самарқанд вилояти (7,0 фоиз)га тўғри келди. Энг юқори кўрсаткич Тошкент шаҳрига тегишли.

Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилиши ўсиши

Етакчи саноат тармоқларини таркибий ўзгартириш, модернизация ва фаол диверсификация қилишни кенгайтириш ҳамда чуқурлаштириш, реал сектор корхоналарини рағбатлантириш ва қўллаб-қувватлаш борасида қабул қилинган дастурларнинг амалга оширилиши натижасида республика саноат ишлаб чиқарилишида барқарор ўсиш таъминланди. Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси берган маълумотларга кўра, 2015 йил январь-сентябрь ойларида Ўзбекистон саноат маҳсулотлари ҳажми 62 225,3 млрд. сўмни ташкил қилиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 7,3 фоизга ортди. Саноатда энг юқори ўсиш суръати Хоразм вилояти улушига (33,8 фоиз) тўғри келди. Жиззах (13,7 фоиз), Наманган (17,3 фоиз), Самарқанд (14,1 фоиз), Тошкент вилоятлари (13,8 фоиз)да ва Тошкент шаҳри (17,0 фоиз)да ҳам юқори ўсиш даражаси кузатилди.

Республика минтақаларида ЯММ ишлаб чиқарилиши, 2015 йилнинг январь-сентябрі давомида

	Млрд. сўмда	2014 йилга нисбатан ўсиш (фоиз ҳисобида)
Қорақалпоғистон Республикаси	3 045,4	108,7
Андижон вил.	6 960,0	102,8
Бухоро вил.	6 035,3	107,1
Жиззах вил.	2 765,8	108,9
Қашқадарё вил.	8 896,5	105,0
Навоий вил.	6 230,3	104,3
Наманган вил.	4 283,5	109,2
Самарқанд вил.	8 196,7	110,4
Сурхондарё вил.	4 924,7	110,8
Сирдарё вил.	2 066,4	104,9
Тошкент вил.	12 494,6	107,2
Фарғона вил.	7 821,4	106,6
Хоразм вил.	3 939,2	111,4
Тошкент ш.	19 192,6	110,3
Ўзбекистон Республикаси	117 491,7	108,0

2-диаграмма.

Минтақалар саноати, 2015 йилнинг январь-сентябрі, 2014 йилнинг январь-сентябріга нисбатан фоизда

Истеъмол товарларининг ишлаб чиқарилиши

Ишлаб чиқарилаётган истеъмол товарлари турлари ва ҳажмини кенгайтиришни рағбатлантириш борасида чора-тадбирларни амалга ошириш мақсадида жорий йил бошидан буён корхоналарга технологик асбоб-ускуналар харид қилинди ва уларнинг айланма пул маблағлари кўпайтирилди. Жумладан, бу мақсадлар учун тижорат банклари томонидан 3,4 трлн. сўм миқдорида кредит ажратилди. Бу эса, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1,3 баробар кўпдир. Натижада жорий йилнинг 9 ойи якунига келиб истеъмол товарлари ишлаб чиқарилиши ҳажми 10,1 фоизга ортди, озиқ-овқат маҳсулотлари кўрсаткичи 20,9 фоизга тенг бўлди.

3-диаграмма.

Истеъмол товарлари ишлаб чиқариш, 2015 йилнинг январь-сентябрі, 2014 йилнинг январь-сентябріга нисбатан фоизда

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқарилиши

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқарилиши ҳажми 2015 йил январь-сентябрь ойларида 31 821,8 млрд. сўмни ташкил этди ёки ўсиш даражаси 6,6 фоизга тенг бўлди. Жорий йилнинг 9 ойи давомида 7,4 млн. тонна сабзавот (2014 йилнинг шу даврига нисбатан 10,6 фоиз кўп), 2,1 млн. тонна картошка (10,3 фоиз), 1,3 млн. тонна по-

1-жадвал.

лиз (9,6 фоиз), 1,8 млн. тонна мева ва резаворлар (8,0 фоиз) ва 1,1 млн. тонна узум (9,6 фоиз) маҳсулотлари етиштирилди.

Бу борада юқори кўрсаткичларни Сурхондарё (9,8 фоиз) ва Сирдарё (7,4 фоиз) вилоятлари миришкорлари қўлга киритди.

4-диаграмма.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари, 2015 йилнинг январь-сентябрі, 2014 йилнинг январь-сентябріга нисбатан фоизда

Асосий капиталга инвестициялар

Мухим объектлар ва ишлаб чиқариш қувватларини ишга туширишни жадаллаштириш, йўл-транспорт ва коммуникация инфратузилмасини ривожлантириш, шу мақсадда хусусий инвестицияларни рағбатлантириш ҳамда тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб қилиш ҳажмини кенгайтиришга қаратилган фаол инвестиция сиёсатининг амалга оширилиши иқтисодиётда ўзлаштирилган инвестицияларнинг орттиришига сабаб бўлди ва жорий йил 9 ойи якуни натижаларига кўра ушбу маблағлар 11,3 млрд. АҚШ долларидан ортди.

2015 йил январь-сентябрь ойларида инвестиция жалб қилиниши бўйича юқори кўрсаткични қўлга киритган минтақа Қорақалпоғистон Республикаси (37,5 фоиз)дир. Шунингдек, иқтисодиётга жалб қилинган сармоялар бўйича Қашқадарё (28,6 фоиз) ва Наманган (16,8 фоиз) вилоятлари етакчи ўринларни эгалламоқда.

Технологик жараёнлар ва хомашё ҳамда материаллар сарфлаш нормаларини оқилона ташкил этиш, йўқотиш ва ноишлаб чиқариш харажатларини бартаф қилишга доир амалга оширилаётган чора-тадбирлар доирасида шу йил бошидан буён йирик корхоналарда 2,1 мингдан зиёд маънан ва жисмонан эскирган ускуналар алмаштирилди. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар таннарих ўртача 10,4 фоиз камайтирилди ва саноатда меҳнат унумдорлиги 5,6 фоиз оширилди.

5-диаграмма.

Асосий капиталга инвестициялар, 2015 йилнинг январь-сентябрі, 2014 йилнинг январь-сентябріга нисбатан фоизда

Чакана савдо айланмаси

Ҳисобот даврида чакана савдо айланмаси ҳажми республикада 50 731,9 млрд. сўмни, яъни 2014 йилнинг шу даврига

нисбатан 15 фоиз кўп маблағни ташкил этди. Сирдарё (20,4 фоиз), Жиззах (19,3 фоиз), Сурхондарё (18,4 фоиз), Тошкент (15,7 фоиз) вилоятлари ва Тошкент шаҳри (16,5 фоиз) улуши сезиларли даражада ортди.

6-диаграмма.

Чакана товар айланмаси,

2015 йилнинг январь-сентябрі, 2014 йилнинг январь-сентябріга нисбатан фоизда

Минтақаларда ЯММ ишлаб чиқарилишида кичик бизнес улуши

2015 йил 9 ойи якуни натижаларига кўра, кичик бизнеснинг ЯИМдаги улуши 53,6 фоизга етди ва ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 0,7 фоизли бандга (52,9 фоиз эди) ўсди.

Кичик бизнеснинг минтақалар кесимидаги улуши бўйича етакчиликти Самарқанд (83,7 фоиз), Жиззах (81,6 фоиз), Сурхондарё (79,1 фоиз) ва Наманган (77,8 фоиз) вилоятлари қўлга киритди.

7-диаграмма.

Минтақалар ЯММ ишлаб чиқарилишида кичик бизнеснинг улуши, умумий ҳажмга кўра фоизда

Минтақаларда кўрсатилган хизматлар ҳажми

Ҳисобот даврида кўрсатилган хизматлар ҳажми 62 841,0 млрд. сўмни ташкил этди ва ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 12,9 фоизга ортди.

Юқори ўсиш суръати Қорақалпоғистон Республикаси (17,2 фоиз), Андижон (19,3 фоиз), Жиззах (17,1 фоиз), Навоий (18,7 фоиз), Наманган (19,0 фоиз), Сурхондарё (17,8 фоиз) ва Фарғона (17,4 фоиз) вилоятларида қайд этилиб, улардаги ўсиш суръати 17 фоиздан ошган.

8-диаграмма.

Хизматлар ҳажми ўсиши,

2015 йилнинг январь-сентябрі, 2014 йилнинг январь-сентябріга нисбатан фоизда

STATISTIKA

ЎзРТХБда сотувга қўйилган товарларнинг ҳафталик ўртача мақбул нархи

	28-09/ 02-10	05-10/ 09-10	12-10/ 16-10	19-10/ 23-10	26-10/ 30-10	02-11/ 06-11	09-11/ 13-11	16-11/ 20-11	23-11/ 27-11	30-11/ 04-12	05-12/ 11-12
Пахта ёғи, сўм/т	2 693 000	2 693 000	2 907 344	2 948 801	2 948 801	2 907 303	2 907 320	2 907 320	2 905 477	2 907 330	3 129 537
Бугдой уни олий нав, сўм/т	1 238 926	1 246 684	1 267 686	1 260 173	1 245 537	1 245 537	1 266 365	1 266 365	1 273 476	1 258 765	1 260 823
Бугдой уни биринчи нав, сўм/т	915 322	886 521	895 702	894 865	919 800	882 746	893 266	893 266	897 519	878 000	887 958
Бугдой, ем учун 4 класс	583 401	583 401	656 000	654 308	565 654	565 654	565 654	565 654	583 839	583 401	583 401
Бугдой, ем учун 5 класс	557 149	557 149	549 713	562 661	564 165	564 165	564 165	564 165	581 470	586 847	586 847
Шакар	2 412 900	2 412 900	2 412 900	2 412 900	2 412 900	2 412 900	2 412 900	2 412 900	2 412 900	2 412 900	2 412 900
Бензин АИ-80, сўм/т	3 822 405	4 073 304	3 688 694	3 510 161	3 432 937	4 049 934	4 310 965	4 310 965	3 855 841	3 929 941	4 096 266
Бензин АИ-91, сўм/т	4 406 808	4 406 808	4 406 808	3 582 136	3 913 883	5 250 400	5 570 700	5 570 700	5 570 700	3 774 387	5 459 392
Дизель ёнилғиси, сўм/т	4 050 994	4 393 901	4 001 809	3 976 873	4 003 749	4 331 826	3 916 883	3 916 883	3 726 718	3 703 779	3 522 123
Суялтирилган газ, сўм/т	2 566 374	2 191 876	2 102 151	1 916 211	1 803 992	2 337 062	2 079 021	2 079 021	2 381 907	2 178 630	2 020 656
Соя шроти, сўм/т	4 050 000	4 050 000	4 050 000	4 050 000	4 050 000	4 050 000	4 050 000	4 050 000	4 050 000	4 050 000	4 050 000
Пахта чигити шроти, сўм/т	547 822	601 797	617 120	626 805	616 489	616 193	623 144	623 144	618 289	623 817	630 023
Пахта чигити шелухаси, сўм/т	258 226	285 089	293 326	292 961	290 577	285 145	293 370	293 370	294 058	296 692	293 236
Азот-фосфорли ўғит (қопда), сўм/т	728 800	728 800	728 800	728 800	776 160	776 160	795 600	795 600	795 600	795 600	795 600
Аммофос 44:10, сўм/т	1 168 000	1 168 000	1 168 000	1 168 000	1 168 000	1 168 000	1 168 000	1 168 000	1 168 000	1 168 000	1 168 000
Кальцийланган сода (қопда), сўм/т	1 878 435	2 486 259	2 486 259	2 486 259	1 791 291	1 640 231	1 444 168	1 444 168	1 496 211	1 219 385	994 119
Аммоний сульфат (уюм), сўм/т	324 373	324 372	324 376	324 372	324 372	324 372	324 400	324 400	324 373	324 376	337 808
Суперфосфат (уюм), сўм/т	399 732	399 732	399 732	481 668	481 668	481 668	481 953	481 953	481 953	481 953	481 953
Арматура (СТ25-35ДС), сўм/т	2 911 516	3 126 540	3 126 540	3 153 629	3 153 629	3 153 629	2 907 454	2 907 454	2 935 195	3 289 999	2 791 033
Қурилиш битуми, сўм/т	3 500 000	2 556 027	2 722 091	3 324 571	2 394 611	2 538 507	2 544 704	2 544 704	2 538 829	2 634 013	2 392 219
Мис катанкаси, сўм/т	22 721 013	22 721 013	22 721 013	22 721 013	22 721 013	32 685 754	32 685 754	32 685 754	32 685 754	36 700 000	36 700 000
Полиэтилен (F-0120), сўм/т	11 815 847	11 815 847	12 513 142	12 513 142	12 513 142	12 513 142	13 071 637	13 071 637	13 071 637	9 685 981	9 685 981
Қўмир (2 БОМСШ 0-50), сўм/т	154 671	154 671	154 671	133 777	126 343	126 343	110 490	110 490	110 490	126 752	126 752
Цемент (М-400 Д-20), сўм/т	364 928	362 144	334 966	381 429	381 429	243 674	235 430	235 430	225 961	226 092	224 002
Шифер 8 тўлқинли, сўм/лист бирлигида	23 167	23 531	23 809	24 403	24 654	20 188	19 607	19 607	19 866	18 830	18 313

DUNYOGA NIGOH

Газетани нақд пулсиз сотиб олиш имконияти

Чехиядаги босма нашрлар сотуви билан шуғулланувчи тармоқ «První povínová společnost» келаси йилдан бошлаб мижозлар учун исталган газетани пластик карта орқали сотиб олиш имкониятини яратиб беради.

Компания Бош директори Петр Новакнинг айтишича, 2016 йил январидан компаниянинг 50 та савдо нуқтасида тўлов терминали ўрнатилишини назарда тутувчи тажриба лойиҳаси амалиётга татбиқ этилиб, келгуси йилнинг якунига бориб ушбу савдо нуқталарининг сони 500 тага етади.

Раҳбариятнинг маълум қилишича, терминал мавжуд дўконлар сони тез орада 3,5 мингтани ташкил этиши лозим, акс ҳолда гоё ўз аҳамиятини йўқотиши мумкин. Бугунги кунда компаниянинг дунё бўйича 16 мингдан ортиқ дўконлари ишлаб турибди. Карта, айниқса, ПИН кодини теришга ҳожат қолмайдиган алоқасиз хусусиятга эга карта ёрдамида тўловни қабул қилиш компания бизнеси ривожланиши стратегиясининг асосини ташкил қилмоқда. Бундай қадам сотувчиларнинг ишини енгиллаштириб, хизмат ва товарлар турини кенгайтиришга хизмат қилиши кутилмоқда.

Хусусан, янги тизим орқали олди-сотди жараёнини реал вақтда кузатиш ва зарурат туғилганда сотилган маҳсулотларнинг ўрнини тўлдиришга имконият туғилади. Компания раҳбари жорий этилиши режалаштирилган қўшимча хизматлар қаторига онлайн дўконлар орқали буюртма қилинган ва сотилган китобларни олиб кетиш имкониятини тақдим этадиган хизматни ҳам қайд этиб ўтди.

Жорий йил кузида Чехия почта тизими ўз мижозлари учун исталган банкнинг ҳисоб картасидан нақд пулсиз тўловни амалга оширувчи янги хизматни йўлга қўйган эди. Унга қадар фақатгина мамлакатнинг «CSOB» банки орқали тўловни амалга ошириш мумкин эди. Нақд пулсиз ҳисоб-китоб ишларини яхшилаш мақсадида йил якунига қадар мамлакатдаги 3,2 минг почта бўлинмаларининг 150 тасини, 2016 йил давомида эса тахминан яна 700 тасини зарур асбоб-ускуналар билан таъминлаш кўзда тутилмоқда.

Грецияга ёрдам аввалгисидан камроқ

«Халқаро валюта фонди томонидан Грецияга учинчи дастур доирасида йўналтириладиган молиявий маблағ аввалгисидан камроқ бўлади», — дейди Европа барқарорлик механизми раҳбари Клаус Реглинг Грециянинг «To Vima» нашрига берган интервьюсида.

Унинг фикрича, учинчи дастур доирасида Грецияга ХВФ томонидан келаси йил бошида аввалги ислохотларга берилган изоҳдан кейин ёрдам кўрсатилади. Унинг ҳажми эса, Реглингнинг тахминича, катта бўлмайди.

«ХВФ 2010 йилда умумий маблағнинг учдан бир қисmini бирийўла йўналтирган эди, шундан буён катта миқдордаги маблағ ажратилмади», — деди ЕБМ раҳбари. Айни пайтда унинг айтишича, «мабодо ХВФ ушбу лойиҳада иштирок этмасликка оид қарорни қабул қилса, ундай ҳолда катта муаммолар юзага келади».

Грецияга ажратилган қарзнинг шартларини енгиллаштиришга доир саволга Реглинг «бу ўрта муддатли масала» эканлигини айтиб, ҳеч қандай «енгиллик» бўлмаслигини таъкидлади.

«Греция инвестициялар учун жозибадор мамлакатга айланишини барчамиз хоҳлаймиз. Айни пайтда қарз беқарорлиги кузатилган мамлакатга инвесторлар боришни истамаслигини ҳам яхши тушунамиз», — деди Реглинг.

Унинг наздида, энг мақбул йўли — бу қарзни қайтариш муддатини узайтириш бўлиб, қарз тўлов қиймати нисбатан кам бўлиши хорижий инвесторларни рағбатлантириши баробарида Греция иқтисодиётининг яхшиланишига кўмак беради.

Эстония банклари янги тизимга ўтади

Эстония Марказий банки берган маълумотларга кўра, мамлакатнинг аксарият банклари ва молиявий ташкилотлари SEPA-тўлов тизими (еврода тўлов қабул қиладиган ягона ҳудуд)га ўтишни бошлаб юборишди.

Банк Бош президенти Мадис Мюллернинг айтишича, мамлакатда SEPA-тўлов тизимига босқичма-босқич ўтилмоқда, айти пайтда хусусий сектор вакиллари ушбу тизимга ўтиш ҳеч қандай қийинчилик туғдирмайди, сабаби ташкилий масалаларни банкларнинг ўзи ҳал қилиши белгиланган. Айрим мижозлар 2016 йил 1 февралдан бошлаб Эстония SEPA ҳудудининг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлиши ҳақидаги хабар билан таништирилмоқда ва улар томонидан банк тўловлари амалга оширилган вазиятда банк ҳисоб рақамида халқаро кодировка — IBANдан фойдаланиш зарурати тушунтирилмоқда.

Эстония банклари янги тўлов шаклига икки йил давомида тайёргарлик кўришди. Дастлаб SEPA ҳудудига кириш жорий йилнинг февралидан амалга оширилиши режалаштирилган эди, бироқ бу пайтга қадар барча банклар ҳам тизимни модернизация қилишга улгурмади. Эстонияда фаолият юритаётган банклар орасида оммавий ёки чакана тўловларни қабул қилиш хизматини йўлга қўйганлари 10 тани ташкил этмоқда, дейилади Марказий банк баёнотида.

2016 йил 1 январидан 34 та мамлакатни қамраб олган SEPA-электрон тўлов ҳудуди таркибига жорий йилнинг бошида евро валютасини муомалага киритган мамлакат Литва ҳам қўшилиши кутилмоқда.

SEPA-тўловига ўтиш Литванинг махсус ҳисоб рақамига эга аҳолисиغا ЕИдаги барча мамлакатлар, шунингдек, Норвегия, Исландия, Лихтенштейн, Швейцария ва Сан-Марино сингари давлатлардан иш ҳақи, ижтимоий тўловлар ва бошқа тўловларни қўлга киритиш имкониятини беради.

Голландия «Rabobank»и фойда олиш йўлида ходимларни ишдан бўшатади

Голландиянинг «Rabobank»и харажатларни камайтириш ва фойдани кўпайтириш мақсадида 2018 йилга қадар жами ходимларининг 20 фоизини ёки 47 минг нафардан 9 минггача ишдан бўшатишни режалаштирмоқда.

2016 йил якунига қадар 3 минг нафар ходим ишдан озод этилади. Шунингдек, банк Европанинг тегишли ташкилотлари томонидан ишлаб чиқилган «Базель IV» лойиҳаси талабларига жавоб бериш мақсадида 2020 йилга қадар 680 млрд. евролик умумий ташқи активларининг деярли бешдан бир қисми — 150 млрд. евролик активларни сотиши ҳақидаги режаси билан ўртоқлашди.

Ушбу чора-тадбирлар 2014 йил октябрдан бошлаб «Rabobank»нинг раҳбари этиб тайинланган Вибе Драйер томонидан ишлаб чиқилган янги тараққиёт стратегияси доирасида олиб борилмоқда. Стратегияга мувофиқ, «Rabobank»нинг дастлабки фаолиятини қайта тиклаш режалаштирилган. Яъни ипотека бизнеси ва

тижорат кредити ҳажмини камайтириб, қишлоқ хўжалиги учун ажратиладиган кредитларни кўпайтириш назарда тутилмоқда.

Драйернинг фикрича, харажатларни кескин қисқартириш орқали банкнинг операцион фойдаси 2020 йилга бориб 2,1 млрд. еврога тенг бўлиши мумкин. 2015 йил биринчи ярим йиллигида «Rabobank»нинг фойдаси 1,5 млрд. евроли ташкил этиб, бу эса, 2014 йилнинг шу даврига нисбатан 41 фоиз ортиқ бўлганини аңлатади.

Жорий йилда «Deutsche Bank», «Credit Suisse», «HSBC», «Standard Chartered», «Barclays», «UBS», «RBS» ва «Lloyds» сингари йирик банкларда ҳам ходимларни қисқартириш ҳақида баёнот берилди.

Волейбол мусобақаси

Акциядорлик-тижорат «Алоқабанк» томонидан ходимлар ўртасида филиаллараро аёллар волейболи мусобақаси ўтказилди.

АТ «Алоқабанк» ўз жамоасида спорт-соғломлаштириш ишларига катта эътибор қаратиб келмоқда. Муассаса касаба уюшмаси томонидан Бош офис ва минтақавий филиаллардаги ходимларнинг бўш вақтларини мазмунли ташкил этиш мақсадида спортнинг бир қатор турлари билан шуғулланиш учун шарт-шароитлар яратилган.

Эътиборлиси, банкда ходимларнинг спортга жалб қилиниши билан бирга, улар ўртасида жамоавий мусобақалар ҳам ўтказиб келинмоқда. Ана шундай тадбирлардан бири яқинда Самарқанд шаҳрида ташкил этилиб, унда АТ «Алоқабанк» тизимида фаолият юритаётган хотин-қизлар спортнинг волейбол тури бўйича беллашишди.

Мусобақада кассирлардан

тортиб, бўлим бошлиқларига 18 ёшдан 60 ёшгача бўлган 100 нафардан ортиқ ходим иштирок этди. Жами 14 жамоа 4 та гуруҳга бўлинган ҳолда куч синашди. Тошкент-1, Самарқанд, Қўқон, Бухоро, Фарғона, Навоий, Андижон, Сурхондарё жамоалари финал босқичига чиқишди.

Мусобақа якунида эса, Фарғона жамоаси 1-ўринни, Қўқон жамоаси 2-ўринни ҳамда Тошкент-1 ва Сурхондарё жамоалари 3-ўринни қўлга киритишди.

Шу ўринда таъкидлаш жоиз, мазкур мусобақа 8 йилдан буён ўтказиб келинмоқда. Шу боис йилдан-йилга ходимларнинг маҳорати ошиб бормоқда.

Мусобақа якунида голиб жамоалар билан бир қаторда, маҳоратли ўйин кўрсат-

ган ходимлар ҳам махсус номинациялар асосида муносиб тақдирланди. Жумладан, АТ «Алоқабанк»нинг Самарқанд филиали «Энг фаол ташкилотчи» ҳамда «Энг жозибадор жамоа», Тошкент (Бош офис) жамоаси «Энг иродали жамоа», Наманган филиали «Энг интизомли жамоа», Қашқадарё филиали «Энг чиройли спорт кийимидаги жамоа» сифатида рағбатлантирилди. Шунингдек, Гулзар Базарбаева «Энг яхши тўп узатувчи», Нодира Эгамова «Энг тажрибали ўйинчи», Малика Казакова «Энг яхши ҳужумчи», Шохиста Қодирова «Энг яхши ўйинчи», Дурдона Адамбоева «Энг яхши мураббий», Фируза Казакова «Энг яхши марказий ўйинчи» деб эътироф этилди.

Эъзоз КАМОЛОВА.

Суғурта фуқаролар хизматида

Пойтахтимизда ташкил этилган матбуот анжуманида, мамлакатимизда транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш (ТВЭФЖМС) ҳамда иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурталаш (ИБФЖМС) каби суғурта хизматлари бўйича эришилган натижалар «KAFOLAT sug'urta kompaniyasi» фаолияти мисолида таҳлил этилди.

Республикаимизда 2008 йилда қабул қилинган «Транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш тўғрисида»ги ҳамда «Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш тўғрисида»ги Қонунлар бугун Ўзбекистон суғурта бозори ривожига муҳим роль ўйнамоқда.

Тадбирда «KAFOLAT sug'urta kompaniyasi» АЖ бошқаруви раиси Саидолим Насретдинов сўз олиб, мажбурий суғурта хизматларининг жорий этилиши мамлакатимизда суғурта муносабатлари тизимига ижобий таъсир кўрсатаётганини, уларнинг мажбурийлиги ва оммавийлиги ихтиёрий суғурта турларининг ривожланишига туртки бераётганини, қолаверса, суғурта бозори замонвий инфратузилмасининг жадаллик билан шаклланишига замин яратаётганини алоҳида таъкидлаб, қонунлар ижроси юзасидан компания тизимида яратилган ички услубий негизлар, эришилган натижалар ҳамда истиқболдаги режалар ҳақида журналистларни бохабар этди.

– Компаниямиз ҳозирги кунда ТВЭФЖМС бўйича суғурта бозорида 2-чи ўринни эгаллайди, – дейди «KAFOLAT sug'urta kompaniyasi» АЖ Мажбурий суғурта департаменти бош менежери Азамат Рахматуллаев. – Ушбу суғурта тури жорий этилгандан буён компания томонидан 1,8 млн. дондан ортиқ суғурта полиси сотилди. Республика ТВЭФЖМС бозоридаги суғурта тушумлари умумий ҳажмида компания улуши сўнгги йиллар мобайнида тахминан 18-19 фоизга тўғри келмоқда.

Суғуртанинг асосий вазифаларидан бири суғурта

ходисаси натижасида жабрланганларнинг мулкый манфаатларини ҳимоялашдир. Жорий йилнинг 9 ойлик якунларига кўра, компания томонидан ТВЭФЖМС бўйича суғурта ходисаси натижасида жабрланганларга етказилган зарарни қоплаш учун 9,6 млрд. сўмдан ортиқ суғурта қопламалари тўлаб берилди. Бу кўрсаткич билан бозорда суғуртанинг ушбу тури бўйича тўловларни амалга оширишда 21,9 фоиз улушга эга бўлди.

Анжуманда Ўзбекистон Республикасининг «Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш тўғрисида»ги Қонуни ижроси ҳам компания фаолияти мисолида кенг таъкидланди. Ходимларнинг меҳнат шароитларини замон талабларига мос равишда яхшилаш ва хавфсизлигини ошириш, ходимларнинг ишлаб чиқаришдаги жароҳатланиши ва касб касаллигига чалинишини камайтиришдан иш берувчининг иқтисодий манфаатдорлигини ошириш мақсадида жорий этилган ушбу суғурта тури бўйича «KAFOLAT sug'urta kompaniyasi» томонидан 2014 йилда 7 млрд. сўмдан ортиқ ва 2015 йилнинг 9 ойи давомида 6,75 млрд. сўмдан зиёд суғурта мукофотлари туширилди. Ўтган давр мобайнида 474 та ҳодиса бўйича 12,4 млрд. сўмлик суғурта қопламалари тўлаб берилди.

Анжуманда шу йилнинг ноябрь ойида амалиётга киритилган Ўзбекистон Республикасининг «Ташувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш тўғрисида»ги Қонуни моҳияти ва шу муносабат билан компания томонидан амалга оширилаётган саъй-ҳаракатлар хусусида ҳам ахборот берилди.

Гулшан ЮСУПОВА.

ОБУНА-2016

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

газетасига обуна бўлинг!

Газетанинг обуна индекслари

Юридик шахслар учун:
Ўзбек тилида – 102
рус тилида – 104

Жисмоний шахслар учун:
Ўзбек тилида – 377
рус тилида – 378

Маълумот учун телефонлар: 0(371) 234-58-43, 0(371) 234-43-18

«БАНК АХБОРОТНОМАСИ»: МОЛИЯ ЯНГИЛИКЛАРИДАН ДОИМО ХАБАРДОР БЎЛИНГ!

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

АХБОРОТ-ТАҲЛИЛИЙ ГАЗЕТА

ХАМКОРЛАРИМИЗ ВА МУАССИС

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки

«Norma» МЧЖ

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

БОШ МУХАРРИР

Акмал НАЗАРОВ

Нашр учун масъул

Анвар АСРОРОВ

ЧОП ЭТИШГА ТАЙЁРЛОВЧИ

Газета «Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖнинг
компьютер базасида
сахифаланди

АХБОРОТ КЎМАГИ

ЎЗА, «Туркистон-пресс» НАО

ТАХРИРИЯТ МАНЗИЛИ:

100084, Тошкент ш.,

Ғ. Мавлонов кўчаси,

1а-уй, 3-кават.

e-mail: info@banknews.uz

www.banknews.uz

Реклама ва эълонлар учун
234-43-18

телефони орқали мурожаат қилинг.

Юридик шахслар учун нашр индекси – 102.

Жисмоний шахслар учун нашр индекси – 377.

Тахририятнинг фақат ёзма розилиги билан «Банк ахборотномаси»да эълон қилинган материалларни кўчириб босишга ижозат берилади.

Қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва қайтарилмайди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2012 йил 10 январда 0065-тартиб рақами билан рўйхатга олинган.

Газета ҳафтанинг пайшанба куни чоп этилади.

Буюртма № 202

Адади: 5854 нусха.

Нархи шартнома асосида.

Газета А3 ҳажмида, 3 шартли босма табақда чоп этилди.

Босишга рухсат этилди: 16.12.2015 й., 9.00.